Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 70 (9816). • 1990 йил 10 апрель • сешанба • Баҳоси 3 тийин.

КПСС XXVIII СЪЕЗДИ ОЛДИДАН

КПСС Устави лойиҳаси муҳокамада

ПАРТИЯНИ ЯНГИЛАШНИНГ НАЗАРИЙ АСОСИ

КПСС Марказий Комитети партияни тубдан қайта қуриш, уни янгилаш ғоясини илгари сурди. Марказий Комитетнинг партия XXVIII съездига Ҳаракат дастури бунинг назарий асоси бўлади. Шу сабабли ҳозир партия ташкилотларида дастур қизғин муҳокама этилмоқда. Унга ва КПССнинг янги Устави лойиҳасида ўзгартишлар киритиш тўғрисида фикрлар билдирилмоқда.

Бекобод ноҳия партия ташкилоти фаоллари мухбиримизга КПСС Марказий Комитетининг партия XXVIII съездига Ҳаракат дастури ҳамда янги Устав лойиҳаси ҳақидаги мулоҳазалари ҳақида гапириб бердилар.

Ш. АҲМЕДОВ, «КПСС XXV съезди» совхози партия комитетининг котиби:

— Ҳаракат дастурида ҳам, янги Устав лойиҳасида ҳам бошланғич ташкилотлар ҳуқуқларини кенгайтириш, мустақиллигини оширишга катта эътибор берилганлиги диққатга сазовордир. Партия сиёсати амалда худди шу бошланғич ташкилотлар орқали ҳаётга тадбиқ этилади. КПССнинг жанговарлиги, жамиятимиздаги мавқеи бевосита уларнинг ташаббускорлиги, меҳнаткашлар оммасига етакчилик қила олишларига боғлиқдир.

Шундай экан, КПСС XXVIII съездида қабул қилиниши мўлжалланаётган ушбу ҳужжатларда партия сафларини, шунингдек унинг барча органларини шакллантириш тўла-тўкис бошланғич ташкилотлар ихтиёрига берилиши даркор. Мустақиллик молиявий соҳада ҳам бўлиши лозим. Кўпчилик коммунистларимизнинг фикрича аъзолик бадалларининг камида ярмини бошланғич ташкилот ихтиёрида қолдириш зарур.

Кейинги вақтларда миллатлараро муносабатларнинг кескинлашиб кетганлиги ҳаммамизни ташвишга солаяпти. Ўйлашимча, бу партия ташкилотларининг байналмилал тарбияни тўғри йўлга қўя олмаганлиги оқибатидир. Узоқ йиллар давомида биз халқлар ўртасидаги дўстлик «метиндек мустаҳкам», «қудратли», деб ваъзхонлик қилишдан нарига ўтолмадик. Қардошлигимизни амалда мустаҳкамлаш чораларини кўрмадик. КПССнинг раҳбар органларида, айниқса, Сиёсий бюрода иттифоқдош республикалар компартияларининг вакиллари деярли йўқ ҳисоб. Келгусида бундай бўлмаслиги керак, албатта. Шу боисдан ҳаракат дастурида ҳам, янги Устав лойиҳасида ҳам ҳар бир иттифоқдош Компартиянинг вакили КПССнинг раҳбар органларида тенг ҳуқуқли асосда иштирок этишлари қатъий белгилаб қўйилиши керак деб ҳисоблайман.

А. ЕВДОКИМОВ, «Далварзин» ремонт-механика заводи партия бюросининг котиби:

— Қайта қуриш бошланганлигига беш йил бўлган бир пайтда партияни янгилашга амалда энди киришилаётганлиги афсусланарли, албатта. Энди биз тезроқ, қатъийроқ ҳаракат қилишимиз талаб этилаяпти. Ҳаракат дастурида ва янги Устав лойиҳасида ана шундай туб ўзгаришлар кўзда тутилаётганлиги яхши.

Мен 20 йилдан кўпроқ вақтдан бери бошланғич партия ташкилоти котиби вазифасини бажариб келаяпман. Шу тажрибам раҳбар билан коммунистлар етакчиси ўртасидаги муносабат аксарият ҳолларда биринчи шахс фойдасига ҳал қилиб келинганлигидан далолат беради. Партия комитети ёки бюросининг янги состави белгиланаётганда албатта раҳбарнинг фикри сўралади, бошқача қилиб айтганда ўз етакчиларини коммунистлар эмас, балки раҳбар сайлайди. Шунинг учун ҳам ҳозиргача котиблар орасида принциплилар, партия ташкилоти манфаатларини қатъий ҳимоя қиладиганлар камроқ учрарди.

Ана шу мулоҳазалардан келиб чиқиб, бошланғич партия ташкилоти котибидан бошлаб коммунистларнинг барча етакчиларини тўғридан-тўғри яширин, бир неча номзоддан сайлаш тўғрисида билдирилаётган фикрларни тўлатўкис қўллаб-қувватлайман.

Шунингдек, ҳозирги пайтда КПССга қабул қилишда кандидатлик стажини ўташ шарт бўлмай қолди. Партияга қабул қилинаётганларнинг бутун кафолатини бошланғич ташкилот ўз зиммасига олсин.

Т. МИРСОЛИЕВ, Дзержинский номли колхоз бригада бошлиғи:

— Партияда ҳозирги аҳволнинг юзага келишига кўп жиҳатдан сўз ва иш бирлиги таъминланмаганлиги сабаб бўлди, дейишга ҳамма асос бор. Биз жуда тўғри қарорлар қабул қилардик, лекин кўп ҳолларда улар қоғозда қолиб кетаверарди. Янада аянчлиси бунинг учун ҳеч ким жавоб бермасди. Одамлар, шу жумладан оддий коммунистлар ҳам минбардан туриб гапирилган нарса бир нарса, ҳаёт воқелиги бошқа нарса эканлигига кўникиб қолдилар.

Бугунги кунга келиб, биз меҳнаткашларда партияга ишончни тиклаш тўғрисида гапиришга мажбур бўлаяпмиз. Лекин биз сўз ва иш бирлигини таъминлай олмасак, бунга эриша олмаймиз. Оддий бир мисол, партия йиғилишларимиздан бирида колхозимизда янги мактаб қурилиши бошланади деган ваъда берилди. Кўп ўтмай бу гап пуч эканлиги маълум бўлиб қолди. Бунақада партиявий сўзнинг нуфузи ҳақида гапириб ўтириш ортиқча.

А. ТИЛОЛОВ, Ойбек номли колхоз партия комитетининг котиби:

— Коммунистларимиз КПСС Марказий Комитетининг партия XXVIII съездига Ҳаракат дастури ва янги Устав лойиҳасини диққат билан ўрганиб чиқдилар. Унда кўпгина янги ғоялар ўртага ташланган. Жамиятимизни, партияни янгилаш юзасидан қимматли фикрлар билдирилган. Жумладан, аёллар меҳнат, турмуш ва оилавий шароитларини яхшилаш, оналик ва болаликни муҳофаза қилиш бўйича яхши фикрлар бор. Бу бизнинг жумҳуриятимиз шароитида жуда катта аҳамиятга эга.

Айни вақтда Ҳаракат дастурида болали аёлларни моддий таъминлашни сезиларли даражада яхшилаш аниқроқ кўрсатилганда мақсадга мувофиқ бўларди. Аёл фарзанд кўрганидан сўнг тўланадиган нафақа миқдори очиғини айтганда рамзий деса бўлади. Ахир 30—35 сўм нимага ҳам етарди?

КПССнинг янги Уставида сайлаб қўйиладиган фаоллар ваколатлари ва ҳуқуқлари янада аниқроқ белгилаб қўйилиши керак деб ҳисоблайман. Шу пайтгача, жумладан биз райком аъзолари аппарат ходимлари томонидан тайёрланган ҳужжатлар учун қўл кўтариб, ўзимизча қарор қабул қилдик дердик. Унинг ижроси билан ҳам ишимиз бўлмасди. Энди ҳар бир қарор райкомнинг комиссиялари томонидан ишлаб чиқилиши, унда аксарият кўпчилик коммунистларнинг фикрлари ўз ифодасини топган бўлиши шарт.

Яна бир таклифим бор. Янги Уставда аъзолик бадаллари энг кўпи билан иш ҳақи миқдорининг икки фоиздан ошмаслиги кераклиги кўрсатиб қўйилса.

Э. РЎЗИБОЕВ, шаҳар халқ назорати комитетининг раиси:

— Партияда дўстона муҳит, ўзаро ишонч, ҳурматни қарор топтириш жуда муҳим масалалардан бири деб ҳисоблайман. Биз меҳнаткашлар оммасининг сиёсий раҳнамоси вазифасини зиммасига олувчи партия аъзолари эканмиз, ишлаб чиқаришда, ижтимоий ҳаётда, турмушда бошқаларга ибрат кўрсатишимиз, ташаббускор бўлишимиз шарт, албатта. Шу билан бирга КПСС аъзоси номи бизга маслакдош дўстларимиз орасида ишончни таъминлаши керак. Ҳаммамизнинг ёдимизда: қанча-қанча коммунистлар прокуратуранинг биринчи тақдимномаси биланоқ КПСС сафидан ўчириб юборилаверди. Уларнинг баъзиларини яна партияга тиклашга тўғри келди. Ахир, ўз тақдирини КПСС билан боғлаган фидойи, ҳалол кишиларга шундай муносабатда бўлишса, партиянинг обрўси ошадими?

Ёки ветеран коммунистларимизни олиб кўрайлик. Улар пенсияга чиқишлари билан маслакдош ўртоқлари томонидан кўпинча унутиб юборилади. Фақат ҳисобот-сайлов йиғилишларига ва аъзолик бадалларини тўлашга чақириб турилади, шу адолатданми? Бу ветеранларнинг эсда қоладиган яхши кунларида ҳам бошланғич ташкилот бирор совға харид қилишга маблағ ажратса бўлмайдими? Ҳолбуки узоқ йиллар аъзолик бадали тўлаган коммунист партияни моддий жиҳатдан қўллаб-қувватлаб келган-ку!

Коммунистларни маънавий рағбатлантириш ҳам катта аҳамиятга эга. Шу сабабли мен Уставда КПСС сафида 30 йил, 40 йил бўлганлар учун кўкрак нишонлари берилиши кўзда тутилишини истардим.

Суҳбатни А. КЕЛДИЕВА ёзиб олди.

ХУШХАБАРЛАР

● **«СРЕДАЗКАБЕЛЬ»** ишлаб чиқариш бирлашмаси янги ускуналар олди. Бу ерга Хитой Халқ Республикасидан бешта термопластавтомат келтирилди. Бу бевосита мол айирбошлаш натижасидир. Хитойлик шерикларга ускуналар эвазига давлат буюртмасидан ташқари ишлаб чиқарилган пўлат алюмин симлар юборилди. Чет мамлакатлар билан ташқи иқтисодий ҳамкорлик Тошкент уюшмаси бирлашма коллективига бу ишни амалга оширишда кўмаклашди. Термопластавтоматлар ёрдамида халқ истеъмол моллари ишлаб чиқарилади. Бу йил бирлашма 20 миллион сўмлик кундалик маҳсулотлар ишлаб чиқаради. Бу эса ўтган йилдаги топшириқдан деярли икки баробар кўпдир.

● **«УЗАВТОТРАНСТЕХНИКА»** илмий ишлаб чиқариш бирлашмасининг мутахассислари ишлаб чиққан қурилма ёнилғи сарфини қисқартиришга ёрдам беради. Карбюраторга уланган мўъжазгина асбоб тўхтатиш вақтида бензин бермай қўяди. Янгилик Тошкент таксомотор паркларидан бирида синовдан ўтказилганда бу қурилма 9 фоизгача ёнилғини тежашини кўрсатди. Бу йил республика таксомотор паркларининг автомобилларига ана шу асбоб ўрнатилади. «Узавтотранстехника» коллективи қурилмани ўрнатиш ва созлаш ишларини бажаради.

● **КОНЧИЛАР БОҒИ.** «Ангрен» кўмир разрезининг ишчилари ўз ёрдамчи хўжаликлари территориясида ва оталиқларидаги болалар боғчасида қарийб минг туп мевали дарахт ўтқаздилар. Улар Шредер номидаги боғдорчилик, узумчилик ва виночилик институтидан олма ва нокларнинг сара навларини сотиб олишди. Институт мутахассислари шахтёрларга мева ва резавор меваларни парвариш қилишга доир қўлланмалар беришди.

(ЎзТАГ).

КПСС Марказий Комитетининг 1990 йил март Пленуми маъқуллаган лойиҳа

КПСС Марказий назорат-тафтиш комиссияси тўғрисида

НИЗОМ

1. КПСС Марказий назорат-тафтиш комиссияси (МНТК) партия съездида сайланади ва унга ҳисоб беради. Комиссия партиянинг программ ҳужжатлари ва КПСС устави, партия съездлари ва конференцияларининг қарорлари бажарилиши устидан назоратни амалга оширади, партия интизоми ҳолатини, партия ички турмуши нормаларига ва партия одобига риоя этилишини назорат қилади; КПСС бюджети ижросини ҳамда КПСС Марказий Комитети ва унинг муассасалари, корхоналари, нашриётлари молия-хўжалик фаолиятини тафтиш қилади; партиядан чиқариш масалалари юзасидан шикоят аризаларини кўриб чиқади.

КПСС Марказий назорат-тафтиш комиссияси бюрократизмга, субъективизмга, ўзбошимчаликка, шахсий ва тасодифий вазиятларнинг партия сиёсатига таъсирига қарши чоралар кўради.

2. КПСС Марказий назорат-тафтиш комиссияси КПСС Марказий Комитети билан муносабатларда:

— Марказий Комитет ижроия органлари қарор қабул қилган пайтда коллегиалликка риоя этилиши устидан назоратни амалга оширади, агар бу қарорлар КПСС Уставига хилоф равишда қабул қилинган бўлса, ҳамда партиянинг программ ҳужжатларига ва мамлакатдаги амалдаги қонунларга мос келмаса, бу қарорларга нисбатан норозилик билдиради, КПСС Марказий Комитети Пленумларида, партия съездларида ва конференцияларида тегишли таклифлар киритади.

— КПСС Марказий Комитетида, унинг муассасаларида, нашриётларида, матбуот органларида, корхоналарида партия ташкилотларининг мурожаатлари коммунистларнинг, меҳнаткашларнинг хатлари ва аризаларини кўриб чиқиш юзасидан белгиланган тартибга риоя этилишини текширади.

— КПСС бюджети ижросини, шу жумладан партия аъзолик бадалларини қабул қилиш, ҳисобга олиш ва тақсимлашнинг аҳволини назорат қилади, шунингдек Марказий Комитетнинг, унинг муассасалари, матбуот органлари, нашриётлари ва корхоналарининг молиявий-хўжалик фаолиятини текширади.

3. КПСС Марказий назорат-тафтиш комиссияси партия ташкилотларига нисбатан:

— коммунистларнинг аризасига кўра ёки ўз ташаббуси билан ўз ваколатлари доирасида партия ташкилотлари фаолиятининг айрим масалаларини ўрганади ва тегишли партия органи ёки КПСС Марказий Комитетига партия ташкилотларининг сайлаб қўйиладиган органлари ишидаги камчиликларни бартараф этиш юзасидан таклифлар киритади.

— Партия ташкилотлари, назорат-тафтиш комиссиялари ва партия комитетлари ўртасидаги ўзаро муносабатларда вужудга келган баҳсли масалаларни кўриб чиқишда қатнашади, КПСС сафлари бирлигини мустаҳкамлашга кўмаклашади; партия ташкилотларида ва сайлаб қўйиладиган партия органларида камчиликни ташкил этган коммунистларнинг ўз позицияларини ҳимоя қилиш ҳуқуқи камситилмаслигини, кўпчилик томонидан қабул қилинган қарорлар барча коммунистлар томонидан бажарилишини кузатиб боради.

— Партия аъзоларининг КПСС Уставини бажаришларини текширади, партия одоби ва интизомини бузишда айбдор коммунистларни жавобгарликка тортади. МНТКнинг КПСС сафидан ўчириш тўғрисидаги қарори тегишли бошланғич партия ташкилотига маълум қилинади, бошланғич партия ташкилоти эътироз билдирган тақдирда МНТКда бошланғич партия ташкилотининг вакиллари иштирокида иккинчи марта кўриб чиқилади, шундан сўнг қабул қилинган ҳисобланади.

— Иттифоқдош республикалар Компартиялари Марказий Комитетлари, ўлка ва область партия комитетлари, иттифоқдош республикалар Компартиялари назорат-тафтиш комиссиялари, ўлка ва область партия ташкилотларининг партия сафидан чиқариш тўғрисидаги қарорлари устидан тушган шикоятларни кўриб чиқади.

— Республика, ўлка, область партия ташкилотлари ва бошқа партия ташкилотларининг назорат-тафтиш комиссиялари ишида ёрдам беради.

4. Марказий назорат-тафтиш комиссиялари КПСС съезди белгилайдиган таркибда иттифоқдош республикаларнинг Компартиялари, ўлка ва область партия ташкилотлари ва СССР Қуролли Кучларининг партия органлари томонидан тавсия қилинган коммунистлардан сайланади. КПСС Марказий назорат-тафтиш комиссиясига сайланган коммунистлар партиянинг бошқа сайлаб қўйиладиган марказий органларига сайланиши мумкин эмас.

КПСС МНТК ялпи мажлиси заруратга қараб, йилига камида икки марта ўтказилади.

Марказий назорат-тафтиш комиссиясининг аъзолари КПСС Марказий Комитети Пленумлари ишида маслаҳат овози ҳуқуқи билан қатнашадилар. Зарур бўлган тақдирда КПСС Марказий Комитети ва Марказий назорат-тафтиш комиссиясининг қўшма пленумлари чақирилади.

5. Марказий назорат-тафтиш комиссияси ўз пленумида доимий ишлайдиган орган — ўз бюросини, шу жумладан КПСС Марказий назорат-тафтиш комиссиясининг камида ўн йиллик партия стажига эга бўлган ҳамраисини сайлайди. Ҳамраислар КПСС МНТК пленумлари ва бюроси мажлисларини навбатма-навбат олиб борадилар, КПСС Марказий Комитетининг Президиуми ва бошқа ижрочи органларининг мажлисларида қатнашадилар. МНТК бюроси ваколатларини ва унинг сонини КПСС Марказий назорат-тафтиш комиссияси ушбу Низомдан келиб чиқиб белгилайди.

6. Марказий назорат-тафтиш комиссияси ўз вазифасига кирувчи масалалар юзасидан қарорлар қабул қилади, тафтиш якунлари юзасидан актлар тузади. Тафтиш қилинаётган органларнинг корхоналар ва муассасаларнинг раҳбарлари айтилган мулоҳазалар ва таклифлар юзасидан кўрилган чоралар ҳақида КПСС Марказий назорат-тафтиш комиссиясига хабар қилишга мажбурдирлар.

7. Марказий назорат-тафтиш комиссияси ўз ишини ошкора олиб боради, комиссия қабул қилган қарорлар партия матбуотида эълон қилинади.

КПСС МНТК аъзолари ўз бурчларини бажариш чоғида уларнинг фаолиятига тааллуқли бўлган барча партия ҳужжатларидан фойдаланиш ҳуқуқига эгадирлар.

8. Марказий назорат-тафтиш комиссияси партия бюджети маблағи ҳисобидан сақлаб туриладиган ўз аппаратига эга бўлади, унинг тузилишини, штатларини мустақил равишда тасдиқлайди.

9. Марказий назорат-тафтиш комиссияси аъзоларини унинг таркибидан чиқариш тўғрисидаги масала КПСС Уставида кўзда тутилган тартибда ҳал қилинади.

БУ ҲАММАМИЗГА ТААЛЛУҚЛИ

КПСС Марказий Комитетининг шу йил март Пленумида қабул қилинган Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг Устави лойиҳаси жумҳуриятимиз меҳнаткашлари томонидан кенг муҳокама қилинмоқда. Жамоатчи мухбиримиз Неъмат Рафиқов Тошкентдаги бадиий буюмлар фабрикаси партия ташкилотининг котиби **Алексей Николаевич МЕНЬШИХ** билан шу хусусда суҳбатлашди.

— Алексей Николаевич, КПСС Устави лойиҳаси биринчи навбатда коммунистларда катта қизиқиш уйғотмоқда. Корхона коммунистлари муҳокама жараёнида қандай таклиф ва истаклар билан чиқишмоқда?

— Суҳбатимиз бошида мен корхонамиз коммунистлари ҳақида бироз тўхталиб ўтмоқчиман. Бизнинг бошланғич партия ташкилотимиз 380 коммунистни бирлаштирган. Биз яқинда корхонамиз цехларида ҳисобот-сайлов йиғилишларини ўтказдик. Буларда коммунистлар ушбу Устав лойиҳаси ҳақида ҳам ўз фикр-мулоҳазаларини билдирдилар. Шуни таъкидлаб ўтиш керакки, йиғилишлар илгаригиларига қараганда анча жонли ўтди. Коммунистларни қизиқтирган масалалардан бири бошланғич партия ташкилотларига берилган мустақиллик бўлди.

Маълумки, илгарилари ноҳия ҳамда шаҳар партия комитетлари томонидан турли тадбирлар ўтказиш учун кўрсатмалар жуда кўп бўларди. Эндиликда эса бу ўтказиладиган тадбирларни ўзимиз бошланғич партия ташкилотида коммунистлар билан келишган ҳолда ўтказяпмиз. Юқорида айтиб ўтилган йиғилишларда кекса коммунистлар партиянинг революцион ҳамда байналмилалчилик анъаналарини сақлаб қолиш тарафдори эканликларини билдирдилар. Ёшлар эса ҳозирги қайта қуриш даврида тезроқ туб ўзгаришларга эришиш истагини ҳамда бу ўзгаришларни тезроқ ҳаётга тадбиқ этилиши кераклигини таъкидладилар.

— Корхона партия ташкилоти котиби сифатида сизнинг бу борадаги фикрингиз қандай?

— Албатта, партиядаги ижобий анъаналарни сақлаб қолиш яхши натижалар беради. Лекин кейинги пайтлардаги партия ташкилотларининг оммадан ажраб қолиши, эскичасига ишлаш каби иллатлари тезда тугатилиб, ҳозирги қайта қуриш талаблари даражасида ишламасак, партия ташкилотларининг халқ олдидаги обрўси яна ҳам тушиб кетади.

— Устав лойиҳасида партия ички ҳаётини демократиялашга катта ўрин берилган.

— Бу нарса кўпчилик коммунистларда қайта умид уйғотмоқда. «Партиядаги ҳамма раҳбар органлар сайлаб қўйилади. Улар номзодларни кенг муҳокама қилиш ва коммунистларнинг фикрини имкони борича кўпроқ ҳисобга олиш шароитида, асосан муқобиллик негизида, яширин овоз бериш йўли билан сайланади» дейилган Устав лойиҳасида.

Биз яқинда 7 та цех бошланғич партия ташкилотлари котибларини сайладик. Булар ҳаммаси кўповозлилик асосида ўтди, сайловни эса ишчи-хизматчиларнинг ўзларига топширдик. Чунки бир цехда ишлайдиган киши ўзи сайлаётган номзоднинг имкониятини, инсоний фазилатларини бошқалардан кўра яхши билади-да. Мисол учун янги сайланган танбур цехининг бошланғич партия ташкилотининг котибаси Комила Каримовна Юсупжонова қисқа вақт ичида ишчи-хизматчиларни ўз атрофига бирлаштира олди. Ҳозир цех коллективи ҳамма кўрсаткичлар бўйича корхонада илғорлик қилиб келмоқда. Демак кишиларга ишонч кўп нарсани белгилайди. Шу ишонч коллектив томонидан кўрсатилган бўлса нур устига аъло нур бўлади.

— Лойиҳада партия аъзосининг КПССдан ихтиёрий чиқиш тўғрисидаги аризасига биноан партияга аъзолик тўхтатилиши мумкин дейилган. Шундай истак билан партия ташкилотига мурожаат қилишдими?

— Ҳозирча мурожаат қилишгани йўқ. Лекин мен ноҳиямиздаги айрим партия ташкилотларида кишилар партиядан чиқиш учун ариза беришганини эшитдим. Биз партия ходимлари бу ҳақда чуқурроқ ўйлаб кўришимиз керак. Мен ўйлайманки, бошланғич партия ташкилоти коммунист ҳамда партиясизларнинг маслаҳатгўйи, одамларнинг оғирини енгил қилувчи жой бўлиши керак. Йўқса кишилар олдида ишонч йўқолади.

Партия ходими ҳаётни кўрган, ғоявий жиҳатдан етук инсон бўлиши шарт, илгариги турғунлик даврида партия ходими партия ва ҳукуматнинг буйруғини бажарарди. Ҳозирги қайта қуриш даврида партия ташкилоти шу жумладан партия ходими давр ўртага қўяётган муаммоларни ҳал қилиши керак. Юқорида айтиб ўтганимиздек коммунист бошланғич партия ташкилотига ёки ноҳия, шаҳар партия ташкилотига мурожаат қилса-ю, ижобий натижа ололмаса, бунинг устига у ерда амалдорлик тўнини кийиб ўтирган кимсани кўрса партиядан эътиқоди қайтиши табиий. Бунинг устига у хизмат қилаётган корхона партия ташкилотида ишлар яхши йўлга қўйилмаган бўлса, унинг аъзолик бадали тўлаш билан бирга ойига бир марта ўтказиладиган мажлислардан тоқати тоқ бўлади. Бунинг натижасида эса юқоридаги аҳвол юз бериши ўз-ўзидан маълум.

Сўзимнинг охирида шуни таъкидламоқчиманки, партия ташкилотлари кишиларга ишончни қайтаришлари керак. Партия Устави лойиҳасини ўқиган кишида эса бу нарсага умид уйғонади.

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ ПАРТИЯ КОМИТЕТИДА

Вилоят партия комитети бюросининг навбатдаги мажлисида сайлаб қўйиладиган партия органларининг ишчилар ва колхозчилар орасидан сайланган СССР, Ўзбекистон ССР ва маҳаллий Советлар халқ депутатлари билан ўзаро ҳамкорлигини ташкил этиш масаласи муҳокама қилинди.

Шу масала бўйича қабул қилинган тадбирларда ҳамма даражадаги халқ депутатлари билан вилоят, шаҳар ва ноҳия партия комитетлари котибларининг учрашув ва суҳбатларини ўтказиш, халқ депутатларига уларнинг депутатлик фаолиятидаги энг муҳим масалалар бўйича консультациялар бериб туриш учун малакали мутахассисларни бириктириб қўйиш мўлжалланмоқда.

СССР халқ депутатлари съездлари, СССР Олий Совети, Ўзбекистон ССР ва маҳаллий Советлар сессиялари арафасида ишчи ва колхозчилар орасидан сайланган халқ депутатлари билан суҳбатлар ўтказиб туришга қарор қилинди. Бу суҳбатлар ишчи ва колхозчилар орасидан сайланган депутатларнинг таклиф ва мулоҳазаларини аниқлаб олиш, давлат ҳокимияти олий органларидаги фаолият билан боғлиқ масалаларни ҳал этишда уларга конкрет амалий ёрдам кўрсатиш мақсадида ўтказилади.

Совет қурилиши масалалари бўйича суҳбат, семинарларнинг махсус мавзуларини ишлаб чиқиш мақсадга мувофиқ деб топилди. Шунингдек, «давра суҳбатлари» ўтказиш, мамлакат, республика, вилоятни ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг, давлат қурилиши ва ҳуқуқининг долзарб муаммолари бўйича ахборотлар айрибошлаш давом эттирилади.

Бюро мажлисида 1941—1945 йиллардаги Улуғ Ватан урушида совет халқи қозонган Ғалабанинг 45 йиллигини нишонлаш юзасидан тадбирлар ҳам кўриб чиқилди.

Вилоятнинг шаҳар ва ноҳияларида ғалаба санасига тайёргарлик кўриш ва байрамни ўтказиш юзасидан ишчи комиссиялари тузиш, «Совет халқининг қаҳрамонона жасорати» мавзуида ягона сиёсий кун ўтказиш, ҳарбий-ватанпарварлик мавзуида меҳнат коллективларида лекциялар ўқиш учун «Билим» жамияти ташкилоти лекторларидан ташвиқот гуруҳлари тузиб, юбориш назарда тутилди.

Ана шу шонли санага бағишлаб олий ўқув юртларида, Тошкент шаҳри ва вилоятининг умумий таълим мактабларида илмий-амалий конференциялар ўтказиш, тантанали пионер йиғинлари ташкил қилишга қарор қилинди.

Вилоятнинг энг яхши тарғиботчиларини «Тарғиботчи-90» поездида совет халқининг жанговар ва меҳнат шуҳрати жойлари бўйлаб сафарини уюштириш режалаштирилмоқда. Вилоят партия комитетида котибларнинг Улуғ Ватан уруши қатнашчилари, Совет Қуролли Кучлари вакиллари, собиқ байналмилалчи-жангчилар билан учрашуви бўлади.

Вилоят партия комитети бюросининг мажлисида хўжалик ва ижтимоий-сиёсий турмушнинг бошқа бир қатор масалалари ҳам кўриб чиқилди.

ЯНГИЙЎЛ НОҲИЯ ПАРТИЯ ТАШКИЛОТИНИНГ ТАШКИЛИЙ КОНФЕРЕНЦИЯСИ

Янгийўл ноҳия партия ташкилотининг ташкилий конференцияси бўлиб ўтди.

Илгари Янгийўл шаҳар партия комитетининг биринчи котиби бўлиб ишлаган Ш. О. Дадабоев ноҳия партия комитетининг биринчи котиби ва бюро аъзоси қилиб сайланди.

Тошкент вилоят партия комитети ташкилий-партиявий ва кадрлар иши бўлимининг масъул ташкилотчиси бўлиб ишлаган Д. А. Касаткин ноҳия партия комитетининг иккинчи котиби ва бюро аъзоси қилиб сайланди.

Янгийўл шаҳар партия комитети умумий бўлимининг мудири бўлиб ишлаб келган Р. В. Минибоева ноҳия партия комитетининг котиби ва бюро аъзоси қилиб сайланди.

Шунингдек, ноҳия партия комитети ва ноҳия партия ташкилотининг назорат-тафтиш комиссияси ҳам сайланди.

Ноҳия партия комитетининг бўлиб ўтган ташкилий пленумида бюро сайланди, партия комитетининг бўлим мудирлари тасдиқланди.

Конференция ишида Ўзбекистон Компартияси Тошкент вилоят комитетининг иккинчи котиби В. Г. Гришчук қатнашди ва нутқ сўзлади.

(Конференция ҳақидаги батафсил ҳисобот газетада эълон қилинади).

КОММУНИСТИК НОҲИЯ ПАРТИЯ ТАШКИЛОТИНИНГ ТАШКИЛИЙ КОНФЕРЕНЦИЯСИ

Коммунистик ноҳия партия ташкилотининг ташкилий конференцияси бўлиб ўтди.

Халқ депутатлари ноҳия Советининг раиси М. М. Маҳмудов ноҳия партия комитетининг биринчи котиби ва бюро аъзоси қилиб сайланди.

Илгари Тошкент вилоят партия комитети ижтимоий-иқтисодий бўлимининг консультанти бўлиб ишлаган М. З. Ёқубов ноҳия партия комитетининг иккинчи котиби ва бюро аъзоси қилиб сайланди.

Илгари Нариманов шаҳар партия комитети ташкилий бўлимининг инструктори бўлиб ишлаган М. Саидазимов икки номзоддан ноҳия партия комитетининг котиби ва бюро аъзоси қилиб сайланди.

Ноҳия партия комитети ва ноҳия партия ташкилотининг назорат-тафтиш комиссияси сайланди.

Бўлиб ўтган ташкилий пленумда ноҳия партия комитетининг бюроси сайланди, партия комитетининг бўлим мудирлари тасдиқланди.

Шунингдек, ноҳия партия ташкилоти назорат-тафтиш комиссиясининг пленуми ҳам бўлди. Комиссия раиси қилиб илгари Нариманов шаҳар партия комитети ҳузуридаги партия комиссияси раиси бўлиб ишлаган Ю. А. Темиров сайланди.

Конференция ишида Ўзбекистон Компартияси Тошкент вилоят комитетининг секретари В. Г. Гордиенко қатнашди ва нутқ сўзлади.

(Конференция ҳақидаги батафсил ҳисобот газетада эълон қилинади).

АКМАЛ ИКРОМОВ НОҲИЯ ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

Акмал Икромов ноҳия партия комитетининг пленуми бўлди. Пленум ташкилий масалани муҳокама қилди.

Т. Ҳайдаров Ўзбекистон ССР Олий Совети саноат, халқ истеъмоли товарлари, аҳолига хизмат кўрсатиш ва савдо доимий комиссиясининг раиси этиб тасдиқланганлиги муносабати билан у ноҳия партия комитетининг биринчи котиби ва бюро аъзоси вазифаларидан озод қилинди.

Тошкент шаҳар ижроия комитети раисининг ўринбосари бўлиб ишлаб келган Қ. М. Рафиқов ноҳия партия комитетининг биринчи котиби ва бюро аъзоси қилиб сайланди.

Пленум ишида Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитетининг иккинчи котиби Ю. А. Асепков қатнашди ва нутқ сўзлади.

КПСС Марказий Комитетининг қарори

«ПРАВДА» ГАЗЕТАСИ ТЎҒРИСИДА

КПСС Марказий Комитети «Правда» газетаси тўғрисида» қарор қабул қилди

Қарорда қайд этиладики, қайта қуришнинг ҳозирги босқичи жамият барча соҳаларини тубдан ўзгартириш жараёни КПСС олдига партияни, унинг фаолият услуби ва усулларини қатъиян янгилаш борасида мураккаблиги ва миқёси жиҳатидан мислсиз вазифаларни қўймоқда. Партия КПССнинг раҳбарлик ролини Конституцияда мустаҳкамлаб қўйишдан воз кечган шароитда бу вазифалар айниқса муҳимдир. Шу муносабат билан партиянинг пешқадамлик жипслаштирувчи ролини мустаҳкамлаш, унинг оммага ғоявий-сиёсий таъсирини кучайтириш вазифаси янгича намоён бўлмоқда. Бу амалий ишда партия матбуоти, аввало КПСС Марказий Комитетининг органи — «Правда» газетаси жуда муҳим ўрин олади.

КПСС Марказий Комитети яқин вақтларгача «Правда» газетаси чиқишларининг даражаси ҳозирги замон талабларига, газетхонларнинг эҳтиёжларига тўла-тўкис муносиб бўлмаганлигини қайд этади. Бутун партия матбуотимиз каби «Правда» газетаси ҳам ўз вазифасини бажариши учун ўзини ўзи фаол қайта қуриши, догматик тафаккур элементларидан, сийқа усуллар ва расмиятчиликдан қатъиян воз кечиши керак. Янги типдаги матбуотнинг — халқ матбуоти ва халқ учун матбуотнинг, газетхонларнинг ишончига сазовор бўлган, улар билан халққа тушунарли тилда гаплашадиган эркин ва ҳаққоний, ҳалол ва ростгўй матбуотнинг ленинча қоидаларини жонли, амалий мазмун билан тўлдириш зарур.

Газетхонлар матбуотимиздан тўғри сўзни, қайта қуриш тажрибасининг билимдонлик билан қилинган чуқур таҳлилини, эришилган ижобий силжишларга ҳам, шунингдек ижтимоий-иқтисодий қийинчиликларнинг, муваффақиятсизликларнинг, жамиятда ижтимоий кескинликни келтириб чиқараётган салбий ҳодисаларнинг сабабларига берилган аниқ ва равшан жавобларни кутмоқдалар.

Матбуотнинг ишига талабчанликнинг ошганлиги мана шундан келиб чиқади. Партиявий матбуотнинг: сиёсий сафсатабозлик камроқ бўлсин, амалий иш кўпроқ бўлсин, омма жонли, аниқ мисолларда тарбиялансин, деган ленинча накази ҳозир яна зўр долзарб куч билан янграмоқда. Матбуотимиз жамиятнинг барча соғлом кучларини қайта қуриш Ҳаракат дастури негизида бирлаштириш ва жипслаштиришда фаол, ижодий, амалий роль ўйнаши лозим.

Ҳақиқатни ва фақат ҳақиқатни ёзиш, КПСС йўлини, тубдан қайта қуриш ва янгилаш сиёсатини сабот ва изчиллик билан ўтказиш — коммунист журналистларнинг, мамлакат партия нашрлари барча ходимларининг партиявий бурчидир.

Партиянинг бош матбуот минбари бўлмиш «Правда» бутун диққат-эътиборни КПСС сиёсатини амалга оширишнинг энг муҳим соҳаларига жамлаши лозим.

Қайта қуришнинг ҳозирги босқичида бутун партиявий публицистика каби «Правда»нинг ҳам етакчи мавзуи қайта қуриш жараёнларини, КПСС Марказий Комитети 1990 йил февраль ва март Пленумлари ғоялари руҳида партия ислоҳ қилинаётганлигини чуқур, ҳар томонлама ёритиб беришдан иборат бўлмоғи керак. Бунда шунга асосланмоқ керакки, янгиланган партия социалистик йўлни танлаб олган, Маркс, Энгельс, Ленин таълимотини ижодий ривожлантириб, ишчилар синфининг, барча меҳнаткашларнинг манфаатини ифодалайдиган партия бўлмоғи керак. У ўз зиммасига давлат ҳокимияти ваколатларини олмайди. Унинг роли —ўзининг сиёсати ва бутун амалий иши билан халқнинг ишончига сазовор бўлган, халқ депутатлари Советларидаги, бошқа идоралар ва жамоат тузилмаларидаги коммунистлар орқали ишлайдиган ва демократик руҳда тан олинган раҳбар бўлишдан иборат.

Ўзига хос бўлмаган вазифалардан халос бўлган КПСС ўзининг бутун куч-ғайратини назарияни, ҳаракат дастурларини ишлаб чиқишга, ташкилотчилик ва тарбиявий ишга, жамиятни жипслаштиришга, кадрларга оид сиёсатни амалга оширишга қаратмоқда. Партия янги шароитда жуда чуқур демократиялашни амалга ошириб, ўз вазифасини муваффақиятли бажара олади. Партия аъзолари оммасининг ҳокимияти бу ишнинг асоси бўлиб қолиши керак.

КПССнинг XXVIII съездига тайёргарлик даврида «Правда» бутун партия матбуоти совет халқи ва партия босиб ўтган йўлни батафсил ва чуқур таҳлил этишга, партия ташкилотлари олдида турган янги вазифаларни ҳал этишга фаол кўмаклашмоғи зарур. Авж олиб кетган умумпартия мунозараси, КПСС Марказий Комитетининг съездолди Ҳаракат дастури ва партиянинг янги Устави лойиҳаларининг муҳокамаси шу ишга хизмат қилдирилиши керак.

Партия матбуоти саҳифаларида амалий мулоқотни ривожлантириш, уни принципиал партиявий позицияларида туриб олиб бориш, бу ишга социализмни янгилаш позицияларида турган жамики ижтимоий кучларнинг вакили бўлган қатнашчиларнинг кенг доирасини жалб қилиш, бизнинг социалистик йўлимизни рад қилишга интилаётган ҳар қандай уринишларга қарши комил ишонч билан ўткир курашиш керак. Совет халқининг социалистик ғояга эътиқоди билан унинг ўз ватанини чинакам тараққиёт ва адолат мамлакатига айлантиришдек ватанпарварлик муддаоси бир-бири билан чуқур боғлиқлигини кўрсатиб бериш лозим. Авлодларнинг тарихий давомийлигини ёритганда, Буюк Ғалабанинг 45 йиллигини, совет халқининг жаҳонни фашизм вабосидан халос этишда инсоният олдидаги жуда катта хизматларини алоҳида таъкидлаш керак.

Коммунистлар ва партиясизлардан олинган хатларнинг мазмунини батафсил бериб бориш лозим. Газета ҳамма фикрларни синчиклаб ҳисобга олиб, муаллифларнинг фикрларини «силлиқламай», айни вақтда қайта қуриш соҳасидаги партиявий позицияни қарор топтириши, вужудга келган муаммоларни ўз вақтида муҳокамага қўйиши, энг ўткир саволларга жавобларни ахтариши, «ўнг» ва «сўл» туркдаги сафсатабозларга, партиянинг, социализм ленинча қоидаларининг обрўсини тўкишга уринаётган ҳамма кимсаларга далил-исботлар билан зарба бериш керак. «Правда»нинг «мунозара варақалари»ни чиқариш ташаббуси қўллаб-қувватлансин, бу варақалар фикрлар хилма-хиллигини ривожлантиришга, аҳоли барча табақаларининг ҳар хил манфаатлари ва нуқтаи назарларини аниқлашга кўмаклашади.

«Правда» саҳифаларида КПСС Марказий Комитети сиёсий раҳбариятининг аъзолари, партия Марказий Комитетининг аъзолари партияни янгилашнинг, жамият турмушининг энг ўткир масалалари юзасидан дарҳол ва мунтазам равишда изоҳлар бериб туришлари зарур.

Партия ташкилотларидаги ҳисобот ва сайловлар каби муҳим сиёсий тадбирлар, партия ташкилотларининг кундалик фаолияти, шунингдек барча поғоналардаги халқ депутатлари Советларининг, давлат идораларининг, жамоат ташкилотларининг иши ҳам «Правда»нинг диққат марказида туриши керак.

Ғоявий-сиёсий соҳадаги хилма-хил, зиддиятли жараёнлар «Правда» саҳифаларида журналистлар томонидан чуқур тадқиқ қилинишига, холисона ёритиб берилишга муҳтож. Кўп қатламли ва кўп қиррали ижтимоий турмуш, жамоат ҳаракатлари ва гуруҳларининг турли позицияларини билимдонлик билан пухта таҳлил этиш, улар билан амалий мулоқот қилиниш партиянинг қайта қуриш борасидаги заковат имкониятларини ҳар томонлама ошириш керак. Ҳақиқат сабоқларини ёдда тутиб ва ривожлантириб, ўтмишимиздаги авторитар-бюрократик бузилишларнинг маҳсули, социалистик принциплар топталганлигининг оқибати бўлган нарсаларни партия билан халқнинг ўз мамлакатимиз ва бутун инсоният тараққиётига қўшган амалий ҳиссасидан аниқ фарқ қилиш муҳимдир. Тарихий меросимиздаги жамики чинакам қимматли ютуқларни йўқ қилиб ташлаш, ахлоқий ва маънавий йўл-йўриқларимизни, социалистик эътиқодга ва комунистик истиқболга садоқатимизни шубҳа остига қўйиш йўлидаги уринишларга қарши туриш зарур.

Лениндан қолган меросни замонавий идрок этиш, бу меросни жамиятни қайта қуриш тажрибаси билан, унинг олий мақсадлари билан жонли равишда бирга қўшиш — «Правда»нинг, бутун партия матбуотининг бурчидир. Ленин таълимотига содиқ бўлиб қолишнинг дунёқараши ва методологиясини ривожлантириш, янги хулосалар ва қоидалар билан бойитиш, айрим вазият тақозо этган ва фақат ўз даврига мансуб бўлган баъзи ибораларни қонун тусига киритишдан бутунлай воз кечиш, Ленин меросини ва В. И. Лениннинг шахсини сохталаштириш ва бадном қилиш йўлидаги ҳар қандай уринишлардан ҳимоя қилиш демакдир.

«Правда» гуркираб ривожланаётган, инсонпарвар, демократик социализмнинг ҳозирги концепциясини ишлаб чиқишга, жамиятни ижтимоий янгилаш тажрибасини умумлаштиришга қаратилган жамоатчилик фикрининг нуфузли минбари бўлиши, назариётда ҳам, амалда ҳам омманинг ижоди, жамият тўғрисидаги фанларнинг ривожи туфайли юзага келаётган ҳамма янги, илғор фикрларни тушунарли тилда яққол тарғиб қилиши лозим.

Инсон «Правда»нинг, бутун партия матбуотининг диққат марказида бўлиши керак. Редакциянинг ва газета журналистларининг энг муҳим вазифаларидан бири партиянинг инсон манфаатларини; унинг талаб ва эҳтиёжларини кўзлайдиган фаол ижтимоий сиёсатини турмушга татбиқ этишдан иборат. Ижтимоий адолат жамияти инсонпарварлик олий мақсадларини кўзлаб яшайдиган бўлиши, шахсни ҳар томонлама камол топтиришни, унинг барча хилма-хил маънавий ва моддий эҳтиёжларини диққат марказида тутиши лозим.

Демократия ва ошкораликни кенгайтириш шароитида мамлакат гражданлари ўз манфаатларини рўёбга чиқариш, талаблар қўйиш учун янги имкониятлар оладиган бўлишларини, қайта қуришнинг боришига меҳнаткашларнинг таъсири, назорати кучайишини эътиборга олиш лозим. Бироқ бунда ишни яхшироқ ташкил этиш, меҳнат унумдорлигини муттасил ошириш, ишга янги муносабат асосидагина ижтимоий-иқтисодий тарздаги талаблар қондирилиши мумкинлигини эсдан чиқармаслик керак.

«Правда», бутун матбуотимиз барча поғоналарда сўз билан ишнинг бирлиги тўғрисидаги масалани ўткир қилиб қўйиши, қабул этилган қарорларнинг бажарилиши ошкоралигини назорат остига олиши лозим.

Фан-техника тараққиётини жадаллаштириш соҳасидаги тадбирлар мажмуасига алоҳида эътибор бериш даркор, бу тадбирлар ҳаракатимиз жўшқинлигини, меҳнат унумдорлигининг, маҳсулот сифатининг янги кўрсаткичларига эришишни таъминлаши керак. Фундаментал илмий тадқиқотларни, энг янги технологияларни, инсон ҳақидаги фанлар мажмуасини ривожлантиришга ҳар томонлама кўмаклашиш, космосни ўзлаштиришдаги, инсониятнинг ялпи муаммоларини ҳал қилишдаги ютуқларни ёритиш лозим.

Ташкилотчилик ва сиёсий ишни меҳнат коллективларининг фаолияти самарадорлигини оширишга, туб иқтисодий ислоҳотни жадаллаштиришга, мамлакатдаги иқтисодий вазиятни соғломлаштиришга қаратиш зарур. Хўжалик механизмини ва бошқарувни takомиллаштириш, иқтисодиётнинг тузилишини ўзгартириш, хўжалик ҳисобини ҳамма жойда жорий қилиш, маҳсулот ва умуман иш сифатини ошириш билан боғлиқ масалаларни изчиллик билан ҳал этиш, резервлардан тўлиқ фойдаланиш учун кураш, меҳнат, ишлаб чиқариш ва шартнома интизомини мустаҳкамлаш — «Правда»нинг ва бошқа оммавий ахборот воситаларининг фаолиятидаги бош йўналишлар бўлиб қолиши керак.

Ишлаб чиқаришни ташкил этишнинг иқтисодий изланиш туфайли юзага келган янги шаклларини дарҳол ва шу билан бирга батафсил ёритиб бориш, иқтисодий тафаккурни ривожлантиришга кўмаклашиш лозим. Ижара, тўла хўжалик ҳисоби, пудрат, акционерлик ва бошқа замонавий усуллар асосида ишлаб чиқариш миқёсларини, минтақаларнинг хусусиятларини, бирлашув алоқалари ривожланганлигини эътиборга олиб, давлат мулкини меҳнаткашларнинг ўзлари демократик бошқарадиган мулкка айлантириш муҳим вазифадир. Партия меҳнат билан топилган шахсий мулкнинг, шу жумладан ишлаб чиқариш воситаларига шахсий мулкчиликнинг мавжудлиги мамлакат иқтисодий тараққиётининг ҳозирги босқичига зид эмас, деб ҳисоблайди.

Изланувчан ҳар бир кишини, ҳар бир новатор коллективни фаол қўллаб-қувватлаш, илғорларнинг тажрибасини кенг тарғиб қилиш билангина чекланмасдан, шу тажрибанинг тезроқ жорий этилишига ҳаракат қилиш, меҳнат коллективи турмушидаги зарур муаммолар ҳал этилишига бутун чоралар билан кўмаклашиш — матбуотнинг бурчидир.

Давлатимизнинг келажаги жуда кўп жиҳатдан миллатлараро муносабатларнинг қандай таркиб топишига боғлиқ бўлади. Бу эса «Правда» газетаси редакциясидан, барча оммавий ахборот воситаларидан мамлакатимиздаги халқлар ва элатлар ривожланишининг, улар бутун кўп қиррали турмушининг, барча шакллардаги миллатчиликка ва шовинизмга қарши фаол курашишнинг мураккаб муаммоларини ёритишга масъулият билан чуқур ёндашишни талаб қилади. Мамлакатнинг бутун территориясида ҳар қандай миллатга мансуб гражданнинг ҳуқуқларига сўзсиз риоя этиш; иттифоқдош республикалар суверенитетини амалий равишда тўлдириш ва миллий автономияларнинг барча турлари мустақиллиги янги даражаси; муштарак мақсадларга эришиш йўлида ўз ҳуқуқларининг бир қисмини иттифоққа ихтиёрий равишда топширадиган эркин ва тенг ҳуқуқли республикалар федерацияси бўлмиш мамлакатнинг яхлитлигини сақлаб қолиш — партия сиёсатининг энг муҳим қоидаларидир.

«Правда» газетаси, партия матбуоти жамият маънавий турмушининг барча соҳаларини ривожлантириш ва поклашга кўпроқ ҳисса қўшишлари, халқнинг сиёсий интеллектуал, маданий имкониятларини намоён этишлари ва кўпайтиришлари лозим. Қайта қуриш мантиқи ва моҳиятининг ўзи дунёқараш, сиёсат, ишлаб чиқариш маданиятини, инсоний мулоқот маданиятини, экологик, бадиий, ҳуқуқий маданиятни социалистик ҳуқуқий давлат барпо этишнинг зарур шарти сифатида зўр бериб юксалтиришни талаб қилади.

Маданиятнинг жамики имкониятлари мамлакатдаги маънавий иқлимни соғломлаштиришга, маънавийликнинг умумбашарий нормалари қоидаларини қарор топтиришга қаратилиши керак. Бу соҳада кўп нарса оилага, мактабга, болалар, барча ёшлар тарбиясига ҳам боғлиқдир. Мана шу ҳаётий муҳим муаммолар «Правда» саҳифаларида жуда кенг акс эттирилиши керак.

КПСС Марказий Комитетининг органи партиянинг ташқи сиёсий фаолиятини муфассал ёритиб бориши лозим. Партиянинг янги тафаккурга асосланган сиёсати ҳозирнинг ўзидаёқ ижобий натижалар берди: дунё мухолифлик кишанларидан қутулмоқда, қуролсизланиш ишида, ядро қуролини босқичма-босқич тугатиш йўлида муҳим қадамлар қўйилди. Жаҳон ҳарбий можароси хавфи камайди. Мана шуларнинг ҳаммаси ижтимоий-иқтисодий соҳадаги ички вазифаларни ҳал этишга ҳам кўмаклашмоқда. Шу билан бирга инсониятнинг тинч келажаги олий мақсадларини рўёбга чиқариш учун ҳали катта ва қийин йўл босиб ўтилиши лозим. «Правда»нинг, партия матбуотининг вазифаси эса шу олижаноб мақсадларни рўёбга чиқаришда фаол ёрдам беришдан, шу билан бирга реакция, милитаризм ва империализм кучларига қарши курашишдан иборат.

Қарорда партия комитетларининг «Правда» билан, бутун партия матбуоти билан алоқасини ҳар томонлама мустаҳкамлаш зарурлиги таъкидланади. «Правда» газетасининг редакцияси, барча партия комитетлари газетада босилган мақолаларнинг таъсирчанлигини таъминлаш ишини фаолроқ олиб боришлари лозим. «Правда»нинг принципиал чиқишларига партия комитетларининг, мансабдор шахсларнинг муносабати — жойларда ва марказда қайта қуришнинг ўзи қандай ҳаракат қилаётганлигини кўп жиҳатдан ифодалайдиган умумлашма кўрсаткич деб бемалол айтиш мумкин. Ошкораликка етарли баҳо бермаслик, танқидга тўсқинлик қилиш муқаррар равишда қолоқлик ва турғунликка олиб боради. Партия комитетлари принципиаллик, холислик, одамларнинг талаб ва эҳтиёжларига эътибор билан қараётган жойларда матбуотнинг танқидий материаллари ёрдам бериш деб, хатоларни бартараф этиш ва камчиликларни тузатишнинг фаол воситаси деб баҳоланмоқда. Оммавий ахборот воситаларининг ўткир чиқишлари ўзларини адолатли мулоҳазалардан четга олишга уринаётган, ўзларини бенуқсон деб ҳисоблаб, ички сирни ошкор қилишга ботинган кишиларга зуғум қилаётган кимсаларга нисбатан аниқ-равшан чоралар кўриш билан мустаҳкамланмаса, аксинча, ошкораликни ривожлантириш тўғрисидаги шиорлар қуруқ гап бўлиб қолаверади.

Партия комитетларининг ходимлари ўзларини партия журналистлари билан ўзаро муносабатларда ўртоқ ва ҳамкасб деб ҳис қилишлари, матбуотда босилган материалларнинг таъсирчанлигини таъминлашда ёрдам беришлари, фаол муаллифлар сафини кенгайтиришлари, ўртоқлик кайфиятини қарор топтиришлари керак. Ҳаёт ўртага қўяётган муаммоларни ҳал этишда парткомлар билан матбуотнинг мустаҳкам ўзаро алоқаси — қайта қуришнинг инсонпарварлик мақсадларини рўёбга чиқариш, ҳуқуқий давлатни барпо этиш йўлидаги мажбурий шартдир.

Айниқса, сиёсий фикрлар хилма-хиллиги шароитида мана шу масъулиятли вазифаларни рўёбга чиқариш «Правда» бутун партиявий публицистикамиз журналистларидан юксак билимдонликни, турмушга чуқур кириб боришни, фикр ўткирлиги ва касб маҳоратини талаб қилади. Жамиятдаги жараёнлар, эҳтирослар, манфаатлар курашида жўшқин давом этмоқда, бу ҳақда холисона, вазмин, ишбилармонлик билан ва айни вақтда эҳтирос ва манфаатдорлик билан, қалб қўрини қўшиб ёзиш зарур. Журналистлар тажрибасидан гуруҳбозликни, вақтинчалик манфаатни кўзлаб иш тутишга ружў қилишни, манфаатпарастликни тугатиш зарур, бу иллатлар оммавий ахборот воситаларининг материалларига салбий фикрни келтириб чиқаради, одамларни ҳақли равишда норози қилади.

Зиёлиларнинг энг яхши намояндалари ҳамиша социалистик Ватанга, ўз халқига садоқат билан хизмат қилиб келганлар. Муҳаррирлар нашрларнинг мазмуни, матбуот сўзининг ҳаққонийлиги учун шахсан жавоб берадилар. Коммунист журналист қайси соҳада ишламасин, у партиянинг фаол ва замонавий, ўткир зеҳнли жангчиси бўлиши лозим.

«Правда» газетаси редакцияси партия ташкилотининг фаолиятини, дейилади қарорда, ходимларнинг ижодий куч-ғайратларини оширишга, уларнинг журналистлик маҳорати, сиёсий билим даражасини кўтаришга, ўзаро талабчанлик, партиявий ўртоқлик муҳитини вужудга келтиришга, ҳар бир коммунистнинг қайта қуриш тақдири учун масъулиятини кучайтиришга қаратиш керак.

«Правда» редакцион коллегияси ва редакция коллективининг бутун диққат-эътибори доимо мухбирлар тармоғини ривожлантириш, мухбирлик пунктларининг узлуксиз ишлаб туриши, улар теварагида кўплаб фаол муаллифларни уюштириш ва жипслаштириш, ўз мухбирлари фаолиятининг психологик, касб-кор хусусиятлари, унинг редакция аппаратидаги, шунингдек минтақа турмушидаги, маҳаллий сиёсий, ижтимоий, жамоат муассасалари ва ташкилотларидаги ўрни масалалари туриши керак.

Маҳаллий партия органлари газета мухбирларига ўз вазифаларини баракали ва самарали бажаришларида ҳар томонлама ёрдам беришлари лозим.

«Правда» газетасининг редакцион коллегиясига меҳнаткашларнинг хатлари билан ишлашнинг янги қоидаларини ишлаб чиқиш таклиф этилди. Бунда редакция давлат ёки маҳкама идораси эмас, балки ижодий ташкилот эканлигига асосланиб иш тутиш зарур. Бинобарин, хатлар билан ишлашдан кузатилган мақсад — партия ва давлат сиёсатининг асосий йўналишларида ижтимоий фикрни ўрганишдан иборат. Редакцияга КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Ижтимоий Фанлар академияси ва СССР Фанлар Академияси билан биргаликда уларнинг базасида жамоатчилик фикрини ўрганувчи махсус гуруҳларни тузиш, энг муҳим масалалар юзасидан газетада босилган материаллар борасида газетхонлар билан дарҳол савол-жавоб ўтказиб туриш тавсия этилди.

Партия марказий органининг обрў-эътиборини ошириш тўғрисидаги ғамхўрлик —партиянинг азалий анъанасидир. «Правда» газетаси мамлакат ақл-заковатли ва ижодкор кучларини ўзига жалб этадиган ҳақиқий марказ бўлиб қолишига, унинг саҳифаларида чиқиш шон-шараф иши деб ҳисобланишига эришилсин. Редакция коллегияси энг яхши журналистлар «Правда» билан ҳамкорлик қилишлари учун имкони бўлган ҳамма ишни қилиши лозим. Мамлакатда «Правда» дўстлари» клубларини тузишга ижобий назар билан қаралсин. «Правда»нинг ҳар йилги фестивалларини ўтказиб туриш одат тусига киритилсин, бу фестиваллар муҳим сиёсий тадбирга айлантирилсин.

Маҳаллий партия матбуоти билан ишлаш редакциянинг энг муҳим вазифаси деб ҳисоблансин. Газетада матбуот, радиоэшиттириш ва телекўрсатув обзорлари мунтазам эълон қилиб турилсин. Маҳаллий журналистларнинг тажриба ўрганиб кетиши йўлга қўйилсин, тажрибали «Правда»чиларнинг маҳаллий касбдошлари билан учрашиш учун бориб туришлари одат тусига киритилсин.

Газета редколлегиясига редакциянинг тузилиши, унда қанча одам ишлашини белгилашга, мамлакатдаги ва чет эллардаги мухбирлар пунктини очиш ва ёпишга тааллуқли масалаларни шу мақсадлар учун белгилаб берилган одамлар сони доирасида ҳал этиш, редакция ходимлари билан меҳнат шартномалари тузиш ҳуқуқи берилди.

«Правда» газетасининг редакциясига ва КПСС Марказий Комитетининг Ишлар мудирлигига газета редакцияси ва нашриётнинг моддий-техникавий базасини мустаҳкамлаш ва улар коллективининг ижтимоий ривожланиши юзасидан таклифлар тайёрлаб, КПСС Марказий Комитетининг секретариати муҳокамасига тақдим этиш топширилди.

КЕЧАГИ КУН ЮКИ

XIII Янгийўл шаҳар партия конференциясидан

Маълумки, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва вилоят партия комитети Янгийўл шаҳар партия ташкилотини янгидан тузиш тўғрисида қарорлар қабул қилган эдилар. Шу сабабли ҳам шаҳар партия конференцияси бирмунча бошқачароқ ўтди. Уни тайёрлаш ва ўтказиш учун ташкилий бюро тузилди. Ушбу бюро раҳбарлигида 83 та партия ташкилотида қисқа муддатда ҳисобот сайлов йиғилишлари ўтказилди, уларда конференцияга делегатлар ҳам сайланди.

Шаҳар коммунистларининг етакчиси Ш. О. Дадабоев қайта ташкил этилган Янгийўл ноҳия партия комитетининг биринчи котиби қилиб сайланганлиги муносабати билан у эгаллаб турган лавозимидан озод қилинди. Янгийўл шаҳар партия ташкилотининг ташкилий бюроси конференцияда ҳисобот маърузаси билан чиқмасликка қарор қилди. Маъруза ўзбек ва рус тилларида чоп этилиб, конференция делегатларига барвақт тарқатилди. Аммо бу ҳамма делегатларга ҳам маъқул тушмади.

— Шаҳар партия комитетининг биринчи котиби ўз вазифасидан бўшаганлиги учун ҳисобот маърузаси қилинмаслиги тўғрими?— деди шаҳар партия ташкилоти тафтиш комиссиясининг раиси **В. П. Теплякова.** — Партия комитетининг иккита котиби, бюронинг бошқа аъзолари ишлаб турибди-ку! Нега улар ҳисобот давридаги фаолиятлари тўғрисида ҳисоб бермасликлари керак. Буни оддий коммунистларимизга қандай тушунтирамиз? Ахир шахсий маъсулият деган гап ҳам бор-ку.

Бу фикрни пойафзал фабрикасининг ишчиси **Т. Кольцова** ҳам қўллаб қувватлади:

— Янгийўл шаҳар ва ноҳия партия ташкилотларини бирлаштираётганларида ҳеч ким коммунистларимиз фикрини сўраб ҳам ўтирмади. Бу ташкилотларни ажратиш масаласи ҳам юқоридан ҳал қилинди. Тўғри Пленумлар, фаоллар йиғилишларида бу таклифлар учун қўл кўтарганлар бўлди. Партия ташкилотлари бирлаштирилиши хато бўлганлигини, уларни ажратиш кераклигини айтишганда ҳам яна бу фикрни қўллаб-қувватладилар. Ўзи бизда принципиаллик борми? Иккинчидан қўшилиш ҳам, ажралиш ҳам ўзича бўлмади. Бунга давлатнинг қанча маблағи кетди. Бунга жавоб берадиган мард топиладими?

Афсуски, делегатларнинг бу ҳаққоний саволларига ҳеч ким жавоб бермади. Худди шунингдек шаҳарда сўнгги йилларда иқтисодиёт, ижтимоий масалаларда йўл қўйилган жиддий камчиликларга ким айбдор, деган савол ҳам ҳавода муаллақ осилиб қолди.

— Авваллари ҳамманинг шаҳримизга ҳаваси келарди,— деди маиший хизмат кўрсатиш бошқармасининг тарғиботчиси **С. Степанова.** — Янгийўл шинамгина, озода, кўкаламзор шаҳар эди. Ҳозир қайси кўчага кирманг ахлат уюмларига кўзингиз тушади. Шаҳар атроф-муҳитининг аҳволи тўғрисида гапирмай қўя қолайлик. Янгийўлнинг қоқ марказидаги пахта тозалаш заводи ҳаммаёқни чанг-тўзонга ботирмоқда. Бунинг устига ёғ-мой комбинати, биохимия заводида ҳам атроф-муҳитни мусаффо сақлаш қоидаларига риоя этилмайди. Шаҳар партия комитетининг котиблари тез-тез алмашаверганидан бу муаммолар билан бирор киши жиддийроқ шуғулланмаяпти.

Делегатларга тарқатилган ҳисобот маърузасида бу муаммолар мутлақо четлаб ўтилган дейиш инсофдан бўлмасди. Жумладан, биохимия заводининг ҳавони булғатаётган иккита цехи ёпиб қўйилганлиги, 1990 йилда озуқа ачитқиси ишлаб чиқариш тозалагичлар қуввати даражасигача пасайтирилиши, кейинги йилларда тозалаш қурилмаларини реконструкция қилиш учун 371 минг сўм маблағ ўзлаштирилганлиги айтилади. 1990 йилда атроф-муҳит муҳофазаси учун 1248 минг сўм ажратилиши айтилган.

Лекин ҳисобот маърузасида ўткир муаммоларни четлаб ўтишга мойиллик сезилиб туради. Чунончи, шаҳарда ўтган йили 216,7 миллион сўмлик кенг истеъмол моллари ишлаб чиқарилганлиги, ўсиш 5,8 фоизни ташкил этилгани таъкидланади. Аммо истеъмолчиларга 11,5 миллион дона ғишт, 640 тонна металл буюмлар, 272 тонна озуқа ачитқиси кам етказиб берилганлиги, уч корхона маҳсулот ишлаб чиқариш суръатларини пасайтириб юборганлиги таҳлил этилмаган.

Янгийўлда ижтимоий масалалар жуда кескинлигича қолаяпти. Ҳисобот маърузасида «Уй-жой-2000» дастурига кўра умумий саҳни 567 минг квадрат метрли турар-жойлар қурилиши кераклиги кўрсатилади. Шунинг 207 минг квадрат метри ўн учинчи беш йилликда фойдаланишга топширилиши керак. 1989 йилда эса бор-йўғи 5804 квадрат метр уй-жой қуриб битказилган. Бошқача қилиб айтганда яна бир йилдан сўнг уй-жой қурилиши кўламини бирданига 7 бараварга (!) кўпайтириш талаб қилинади! Бунга амалда эришиш амри маҳоллиги равшан.

Даволаш муассасалари, мактаблар, болалар боғчалари, бошқа маданий-маиший объектлар қурилишида ҳам аҳвол бундан ёмон бўлса ёмонки, яхши эмас. Шаҳар халқ таълими бўлими методисти делегат **Ф. Агишева**нинг таъкидлашича ҳозир шаҳарда ҳар бир ўқувчига тўғри келадиган синфхоналар белгиланганидан тўрт баравар кам.

— Бунинг устига ўз вақтида ўзбек ва рус тилларида ўқитиладиган мактаблар моддий базасида катта тафовутларга йўл қўйилган эди, — бу фикрни давом эттирди 17-мактаб директори **А. Солижонов.** — Шаҳар бўйича иккитагина мактабда дарслар давлат тилида ўтилади. Тўғри, ўзбекча-русча аралаш мактаблар ҳам бор. Шундай бўлсада ўзбек тилида ўқитиладиган мактабларда ўқувчилар жуда кўплиги, уларда фан кабинетлари, лабораториялар ёмон жиҳозланганлигидан кўз юмиб бўлмайди. Буларнинг ҳаммаси ҳозирги пайтда миллатлараро муносабатларга таъсир кўрсатмай қолмайди. Ана шундай аҳволга қарамасдан шаҳар партия комитетининг бу масалаларга эътиборсизлигидан фойдаланган ташкилотлар мактаблардан бирининг спорт залини мебель магазини учун тортиб олиб бердилар. Қурувчилар эса янги мактабни ошхонасиз фойдаланишга топширишга муваффақ бўлишди.

Турғунлик даврининг, кечаги куннинг юки биргина иқтисодиёт, ижтимоий соҳалардагина эмас, партиявий ишларда ҳам яққол сезиляпти, янгича иш услубларини кенг жорий этишга тўсқинлик қилмоқда.

Шаҳар партия комитети бошланғич ташкилотлар, коммунистларга нисбатан талабчанликни сезиларли даражада бўшатиб юборганлиги, ўзи қабул қилган қарорларнинг ижроси билан қизиқмай қўйганлиги кескин танқид қилинди. Ҳисобот даврида 11 киши ихтиёрий равишда КПСС сафидан чиқди. Аъзолик бадалларини тўлашда жиддий нуқсонлар мавжуд. Биргина 1989 йилда 74 та партия ташкилотида аъзолик бадаллари тўлиқ тўланмаганлиги аниқланди. Бунга айниқса қурилиш ва транспорт ташкилотларида, колхоз ва совхозларда кўп йўл қўйилмоқда. Шаҳар партия ташкилоти тафтиш комиссиясининг маърузасида бунинг учун шаҳар партия комитетининг иккинчи котиби В. М. Гнедаш масъул эканлиги рўйирост айтилди.

Делегатлар, умуман шаҳар партия комитетининг кўпгина масъул ходимларига, шу жумладан, котибларига ҳам «кабинет усули» хос эканлигини, улар бошланғич ташкилотларда жуда кам бўлишлари, коммунистларнинг фикрлари билан қизиқмасликларини ошкора айтдилар.

— Ҳозир КПСС Марказий Комитетининг партия XXVIII съездига Ҳаракат дастури, янги Устав лойиҳалари муҳокама этилмоқда,— деди пойафзал фабрикаси ишчиси **Т. Кольцова.** — Лекин шаҳар партия комитетидан бирор ходим келиб ушбу ҳужжатлар тўғрисида бизнинг фикримиз, таклифларимиз билан қизиқишмади. Бу ҳолда бошланғич ташкилотлар ҳуқуқларини кенгайтириш, улар мустақиллигини ошириш ҳақидаги гаплар яна қоғозда қолиб кетмаса, деб хавотирдаман. Чунки бунга асосларим бор. Аввалги конференцияда котибларимиз қандай ваъдалар беришган эди. Улар бажарилдими? Йўқ. Иккинчи котибимиз бизнинг корхонамизда жуда кам бўлганлар. Лекин ўша учрашувларда бизнинг қилган илтимосларимизни бажарамиз, деб қўйнимизни пуч ёнғоққа тўлдириб кетаверганлар. Ҳозир бундай эътиборсизликларни яна партия ташкилотимиз иккига бўлинганлиги билан изоҳлашмоқчи. Амалий иш бўлмагандан кейин оддий одамларгина эмас, коммунистларнинг ҳам партия ташкилотига ишончи камаяди.

Шаҳар партия конференциясига КПСС Марказий Комитетининг «Демократик, инсонпарвар социализм сари» Ҳаракат дастури, КПСС Устави лойиҳалари тўғрисидаги масалалар ҳам киритилганлиги учун делегатлар ушбу ҳужжатлар хусусида ўз фикр-мулоҳазаларини ҳам баён этдилар.

М. Раҳматуллаева, «Лаззат» қандолат ишлаб-чиқариш бирлашмасининг ишчиси:

— КПСС Устави лойиҳасида бошланғич партия ташкилотларига партияга қабул қилиш, КПСС сафидан чиқариш ҳуқуқлари берилганлигини маъқуллайман. Шу билан бирга янги Уставда коммунистларнинг шахсий ишларини узил-кесил ҳал қилиш масаласи ҳам бошланғич партия ташкилотига берилиши қайд этилса мақсадга мувофиқ бўларди, деб ўйлайман.

Г. Эльберен, 105-механизациялашган кўчма колонна бошлиғи:

— Ҳозирги вақтда шаҳар партия комитетларининг пленумларини ўтказиб туриш шарт эмас. Чунки, деярли барча масалалар бошланғич партия ташкилотларида ҳал этилади. Шундан келиб чиқиб КПСС Уставида йилда бир марта шаҳар партия ташкилотининг конференцияси ўтказилади, унда бюро аъзоларининг ҳисоботлари тингланади, деган кўрсатма бўлиши лозим.

Делегатлар шаҳар партия комитети котибларини яширин овоз бериш йўли билан конференциянинг ўзида сайлашга қарор қилдилар. Янгийўл шаҳар партия комитетининг биринчи котиблигига икки номзод: Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлиги саноат корхоналари бошқармасининг бошлиғи Ш. И. Каримов ҳамда вилоят партия комитетининг инспектори А. С. Раззоқов номзодлари кўрсатилди. Улар конференция қатнашчиларини ўз ҳаракат дастурлари билан таништирдилар.

Ш. И. Каримовнинг фикрича, шаҳар партия комитети биринчи навбатда инсоннинг яшаши, меҳнат қилиши, дам олиши учун ҳамма шароитларни яратишга ҳаракат қилиши керак. Бунинг учун турар-жой, мактаб, боғчалар, туғруқхона қурилиши жадаллаштирилиши, бинокорлик саноати ривожлантирилиши, жумладан, йилига 100 миллион дона ғишт ишлаб чиқариш қувватига эга бўлган заводнинг қурилиши тезроқ ниҳоясига етазилишига, атроф-муҳитни соғломлаштиришга алоҳида эътибор берилиши лозим. Янгийўлни озиқ-овқат билан таъминлашни яхшилаш мақсадида У. Юсупов номли агросаноат бирлашмасини шаҳар ихтиёрига бериш зарур. Транспорт ва алоқани ривожлантириш ҳам талаб этилади.

Иккинчи номзод А. С. Раззоқов ўз ҳаракат дастурида кўпроқ партиявий-ташкилий, ғоявий-тарбиявий ишларга тўхталди. Шаҳар партия ташкилоти янгийўлликлар талаб ва эҳтиёжларидан келиб чиқиб, ўзининг иқтисодиёт, ижтимоий соҳалардаги вазифаларини белгилаб олиши лозим. Уларнинг бажарилиши қатъий назорат остига олиниши керак. Партиявий ва ишлаб-чиқариш интизомини мустаҳкамлаш, миллатлараро муносабатларни уйғунлаштириш ҳам партия ташкилотларининг муҳим вазифалари ҳисобланади.

Номзодларнинг ҳаракат дастурлари тўғрисида 2503-автоколонна шофери С. Бекиров, пойафзал фабрикаси партия ташкилотининг секретари С. Шушкова, уруш ва меҳнат ветерани Э. Бўрибоев, 6-мактабдан А. Бусигина, олий партия мактабининг тингловчиси Х. Қўлдошев ва бошқалар ўз фикр-мулоҳазаларини билдирдилар.

Яширин овоз бериш натижаларига кўра **Ш. И. Каримов** шаҳар партия комитетининг биринчи котиби қилиб сайланди. **В. М. Гнедаш** — шаҳар партия комитетининг иккинчи котиби, **М. О. Нуриддинова** — котиби қилиб сайланди.

Делегатлар шунингдек, шаҳар партия комитети, шаҳар партия ташкилоти назорат-тафтиш комиссиясининг янги таркибларини, Тошкент вилоят XXIV партия конференциясига делегатлар сайладилар, юқори партия органларига номзодлар кўрсатдилар.

Конференция ишида КПСС Марказий Комитетининг масъул ходими Г. С. Сташкевич, Тошкент вилоят партия комитетининг котибаси Ш. Н. Маҳмудова иштирок этдилар.

А. НОСИРОВА,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

Касаба уюшма йиғилишларидан

ИШЧИЛАР САРМОЯСИГА ХИЁНАТ ҚИЛМАНГ

«СССР 50 йиллиги номли Тошкент трактор заводи» 3-цехи жамоасининг касаба уюшма йиғилиши бўлиб ўтди. Унда «1990 йил учун жамоа шартномаси» лойиҳаси муҳокама қилинди.

Йиғилишда ўтган йилги шартнома шартларининг бажарилиш якунлари кескин танқид ва мунозарага сабаб бўлди. Ишчилар «57 минг сўм нималарга сарфланди?» — деган саволни касаба уюшма ташкилоти бошлиқлари олдига кўндаланг қилиб қўйишди.

Дарҳақиқат, жуда ўринли савол. Бунинг устига яна озмунча маблағ эмас, 57 минг сўм-а?!

1989 йилда учинчи смена ва дам олиш кунлари меҳнат қилган цех ишчиларини бепул овқатлантириш мақсадларига корхона социал-маданий-маиший фондидан шунча миқдорда пул ажратилган эди. Ишчиларнинг бепул овқатланиш ҳуқуқи махсус талонларда ўз аксини топиб, у цех бошлиғи ёки бўлмаса участка мастери, бригада бошлиғи томонидан олдиндан тузиб чиқилган рўйхатга кўра касаба уюшма аъзоларига тарқатилиши лозим эди. Аммо амалда ана шундай бўлмади. Ишчилардан деярли ҳеч ким ўзлари учун яратиб берилган ана шу қонуний имкониятдан фойдалана олмади.

Мажлисда кўтарилган муаммо ҳақиқатан ҳам ўткир эди. Ахир ишчиларга маиший қулайлик яратиб бериш учун ажратилган катта маблағ қаёққа кетди? Ишчилар сармоясига кимлар хиёнат қилди? Савол ана шундай кескин қўйилди. Афсуски, унга қониқарли жавоб бўлмади.

Ишчилар ўз йиғилишларида жамоа ҳужжатига ҳар йили ёзиб қўйиладиган мазкур раҳбарият мажбуриятини «Қалбаки ҳужжат» деб атадилар. Завод директори В. А. Беляев ҳали «ёш» раҳбар, корхонани бошқараётганига бир йил ҳам тўлгани йўқ. Бунинг устига уни олдинги раҳбарларнинг гуноҳи билан айблаб ва қоралаб бўлмайди, у ўтмишда йўл қўйилган хатолар учун жавобгар ҳам эмас. Завод касаба уюшма комитетининг раиси Ф. Убайдуллаев ҳам икки йиллик танаффусдан кейин фақат ўтган йилнинг охирида мазкур лавозимга яна қайта сайланган. Лекин асосий гап мутлақо бунда эмас. Ахир ишчилар «жамоа шартномаси»ни ҳар йили ўз йиғилишларида муҳокама қилиб келадилар ва мазкур рақам озайиш ёки кўпайиш томонга андак ўзгарган ҳолда ҳар йили корхона харажатлар планига киритилади. Шундай экан нега айнан шу йил бу масала ўта долзарб мавзу сифатида муҳокамага қўйилмоқда? Сабаб нима?

Жамиятимиз ҳаёти меҳнаткашларнинг кундалик турмушидан чуқур ўрин олган демократия ва ошкоралик ишчи жамоасининг маъмурият ва касаба уюшма комитети билан муносабатларига янгича руҳ бахш этмоқда, ўзаро мулоқотда талабчанлик ва муросасизлик тобора қатъий ва қонуний тус олмоқда.

13-маошни тўлаш нега кечиктирилаяпти? Биз йил бўйи тер тўкиб меҳнат қилсагу, охирида бутун умидимиз пучга чиқса... Ишчилар талаби ана шундай.

Чиндан ҳам пайсалга солиб бўлмайдиган муаммолар жуда кўп. Пайвандлаш участкасида меҳнат қилаётган кишиларнинг кесатиқ аралаш аччиқ луқмаларида, шикоятларида жон бор. Бу ерда экологик муҳит жуда оғир. Меъёридан ортиқ даражада газлашган ва мутлақо ҳаво алмашиниб турмайдиган бу участкада меҳнат қилиш ҳаддан зиёд мушкул.

Ёки яна бир бошқа муаммо. Завод дўкони орқали камёб молларни тақсимлаш масаласини олиб кўрайлик. Дўкон ишчилар ўз участкаларида айни меҳнат билан банд вақтларида очилади ва камёб молларни ишлаб чиқаришга алоқаси бўлмаган соҳа кишилари сотиб оладилар. Бундан яққол кўриниб турибдики, моддий бойлик яратаётган кишилар бу имтиёздан ноҳақ баҳраманд бўлолмай келишаяпти.

Худди ана шу ўринда завод директори ва касаба уюшма комитети раисининг мужмал ваъдаларидан қаноат ҳосил қилиб юравермасдан ўзаро келишиб, аниқ-равшан чоралар кўриш айни мақсадга мувофиқ бўлур эди. Аммо... вақт кутиб турмайди. Кеч кирганига ҳам анча пайт бўлиб қолганди. Шу боис «тарки одат — амри маҳол», деганларидек қизғин тортишувлар йўлига дабдурустдан ғов қўйилди. Лойиҳа учун бир овоздан ва шошилинч овоз берилди. Мажлис ёпилиб, ҳамма уй-уйига тарқалди.

Хўш, энди бу ёғи нима бўлади? — деган ҳақли ва ўринли савол туғилади. Энг зарур бўлган меҳнат шарт-шароитлари яхшиланармикан? Цехда буфет очилиши аниқми? Нимага сарфланганини даргумон бўлган ўша 57 минг сўм маблағнинг тақдири бу йил қандай кечади?! Ишқилиб, келгуси 1991 йил учун янги жамоат шартномаси тасдиқланаётган пайтда ўша эски даъволар сув юзига қалқиб чиқмасин-да!

Н. ҲИКМАТУЛЛАЕВ.

ЯНГИ УСУЛ АСОСИДА

Ишлаб чиқариш жараёнини ошириш, паст энергия сиғими, иқтисод, чиқимсизлик, экологик тозалик ва ҳаракатчанлик ўзи тарқалувчи юқори ҳароратли синтезнинг технологик ютуқларидир. Бу усул асосида ҳозирги пайтда 400 дан ортиқ модда ва материаллар олинди. Булар кислородсиз қийин эрийдиган бирикмалар, борид, карбид, нитрид, силицид, оксид, ярим ўтказгичли бирикмалар, гидрид ва бошқалардир.

Ўзи тарқалувчи юқори ҳароратли синтез технологияси Ўзбекистоннинг Олмалиқ, Навоий тоғ-металлургия комбинатлари, Порошок металлургия корхоналари, «Технолог» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси, «Узбексельмаш», «Узавторемонт» ишлаб чиқариш бирлашмаларида кенг қўлланилмоқда.

Бу фан ва ишлаб чиқаришнинг бирлиги кўп хайрли ишларни амалга оширишга қодир.

Д. ҚАЮМОВ.

✦

НОЁБ РАНДАЛАР

«Ташсельмаш» заводининг коллективи бу йил камёб рандалар ишлаб чиқара бошлади. Савдо тармоғига 22 минг донадан ортиқ ана шундай асбоб етказиб берилди. Машинсозлар икки хил ранда — қуйма «устабоп» ва ҳаваскорларга мўлжалланган конструкцияси жиҳатидан бир мунча оддийроқ бўлган рандаларни ишлаб чиқармоқдалар. Йил охиригача корхона яна 100 минг дона дурадгорлик асбоби тайёрлаб беради. Ана шу буюмларни тайёрлаш учун асосан ишлаб чиқариш чиқитларидан фойдаланилмоқда.

(ЎзТАГ мухбири).

Мутахассислар тавсия қиладилар

КАНОП ФОЙДАЛИМИ ЁКИ...

ВИЛОЯТИМИЗДА каноп етиштириш кейинги йилларда камайиб бормоқда. Агар 1986 йилда 19 минг гектар каноп экилиб 300 минг тонна давлатга сотилган бўлса, 1989 йилга келиб 12 минг гектар ерга экилиб давлатга 176 минг тонна каноп пояси сотилди. Бу йил эса, 8 минг 700 гектар ерга экиш ва давлатга 120 минг тонна каноп топшириш мўлжалланмоқда. Шу йиллар давомида каноп етказиш ва давлатга сотиш режалари бажарилмади, ҳосилдорлик ҳам 166 центнердан 147 центнерга тушиб кетди.

Бунга асосий сабаб каноп экинига аҳамиятсизлик билан қараган ҳолда экишдан бошлаб то ўрим-йиғим тугаллангунга қадар амалга ошириладиган агротехника тадбирлари ўз вақтида ва сифатли ўтказилмаслигидир.

1989 йилдан бошлаб, пахтани давлатга сотиш нархи оз бўлса ҳам ошгандан кейин кўпчилик хўжаликлар раҳбарларида канопга қилаётган харажатимиз кўп, лекин ундан кам фойда олаяпмиз деган фикрлар пайдо бўлаяпти. Бу тўғрими? Келинг, Ғалаба ноҳиясидаги «Коммунизм» совхозининг 1989 йилдаги пахта ва каноп экинини ўстириш учун сарфланган харажатлар ва ундан олинган даромадни мисол тариқасида келтирайлик. Бир гектар майдонда пахта етиштириш учун сарфланган харажат 1294 сўмни, ундан олинган даромад эса 1706 сўмни, каноп ўсимлиги учун сарфланган харажат 1903 сўмни, олинган даромад 2660 сўмни, уруғлик каноп учун сарфланган харажат 1737 сўмни, олинган даромад 4171 сўмни ташкил қилди.

Юқоридаги рақамлардан кўриниб турибдики, канопнинг ҳар гектаридан олинган даромад пахтага нисбатан 345 сўм, уруғлик канопники эса 2434 сўм ортиқдир. Албатта, бу билан канопни давлатга сотиш нархи ўзгармайди, деган фикрни айтмоқчи эмасмиз. Ҳозирги даврда каноп етиштириш учун ишлатиладиган қишлоқ хўжалик машиналари, уларнинг механизмлари, минерал ўғитларнинг харид нархи ошганлиги туфайли канопдан олинаётган даромад камайди. Шу муносабат билан каноп пўстлоғини сотиш нархини ошириш тўғрисидаги ҳужжатлар тегишли ташкилотларга юборилган, жумҳурият ҳукумати бу иш билан шуғулланяпти.

Бу масаланинг бир томони. Лекин асосий даромад ҳосилдан олинади. Шунинг учун ҳозирдан бошлаб пухта ҳаракат қилиш керак. Бунинг учун аввало каноп уруғини экишдан олдин қўлланиладиган агротехника тадбирларини сифатли ва мақбул шароитда ўтказиш даркор.

Кўпчилик хўжаликлар 1990 йилда канопдан юқори ҳосил олиш учун ишни куздан бошлаганлар. Каноп учун ажратилган майдонлардаги экинлар йиғиштириб олиниши билан 20 тонна чириган гўнг, тавсияномада кўрсатилган фосфор ва калийли ўғитларнинг 50 фоизи билан аралаштирилиб солинди. Лекин кўп вақтларда каноп экишга гўнг етишмайди. Бунда органик ўғит сифатида чиқиндилардан тайёрланган компост ва лигнин-гидролиз заводи чиқиндиларидан фойдаланиш мумкин. Олимларимиз тадқиқотларининг ечими шуни кўрсатдики, канопзорнинг гектарига кузги шудгордан олдин 30 тоннадан компост ёки 2—2,5 тонна ҳисобида лигнин минерал ўғитлар билан қўшиб солинса ҳосилдорликни оширишда муҳим роль ўйнар экан. Ерни каноп экиш учун тайёрлаган вақтда барча карталар яхши текисланган бўлиши керак. Суғориш даврида майдонларда сув равон юриши лозим. Ана шунда уруғлик бир текис униб чиқади. Яхши, сараланган уруғларни экиш уруғлик ва кўк поя учун экилган канопдан мўл ҳосил олишнинг асосий гаровидир. 1985 йилдан бошлаб канопчилик хўжаликлари янги районлаштирилган Ўзбекистон — 1972 навини экмоқдалар. Тадқиқотлар бу нав Ўзбекистон—1503 навига нисбатан 20 центнер кўп поя беришини кўрсатди. Бу йил эса илдиз чириш ва бошқа касалликларга чидамлик, бўлган Ўзбекистон — 2142 нави ҳам районлаштирилади.

Умуман келгусида шу истиқболли навларнинг уруғларини кўпайтиришимиз керак. Аввало каноп уруғини бегона ўт-зарпечак, карнайгул ва ҳоказолар уруғидан, шунингдек тирик зараркунанда ва унинг қуртчаларидан тозалаб олиш лозим. Ғалаба ноҳиясидаги «Коммунизм» совхози каноп уруғини етиштирувчи хўжалик бўлишига қарамай, уруғни йиғиштириб олгандан кейин яна бир бор тозалайдилар. Бунинг учун хўжаликда шоли тозалайдиган машина-механизмларини мослаштирганлар. Бу усулда ҳам 70—80 фоиз каноп уруғини карнайгулдан ва бошқа паразит-карантин ўсимликлар уруғидан тозалаш мумкин.

Уруғ учун биринчи класс талабларига жавоб берадиган элита ва биринчи репродукцияли уруғлар танланиши шарт. Камдан-кам ҳоллардагина иккинчи классга мансуб уруғларни экишга йўл қўйилади. Уруғлик учун биринчи класс каноп уруғи 90 фоиз униб чиқиши ҳисобига 8—10 килограмм сарфланади ва ҳар гектар ерда кўчат сони 150—180 минг туп бўлишини таъминлайди. Агар кўчат бундан қалин бўлса, ўсимликнинг гуллаши кечикиб, шонасини тўкиб юборади. Кўк поя етиштириш учун учинчи класс стандарти талабларига жавоб берадиган уруғларни экиш тавсия этилади. Кўк поя етиштиришда иложи борича иккинчи репродукцияли уруғлардан фойдаланиш керак. 1989 йилда апрель ойининг охири ва май ойининг бошларида ҳароратнинг кескин пасайиши ва қор ёғиши натижасида уруғлик хўжаликларида канопни қайта экишга тўғри келди. Бу, албатта уруғлик канопнинг етилишини кечиктирди. Натижада 1989 йилдаги ҳосилдан олинган уруғларнинг униш кучи ва сифати бирмунча паст бўлди. Шунинг учун бу йил ҳамма хўжаликлар экадиган уруғларни импулсли тўпланган ёруғлик ва лазер нурларидан ўтказишлари керак. Бу ўз навбатида уруғнинг унувчанлигини 6—12 фоизга, унинг кучини 6—8 фоизга, поя ва уруғ ҳосилини 15—25 фоизга оширади. Уруғнинг ва толанинг сифати анча яхшиланади, етилиш жараёни жадаллашади.

Кўкпоя учун экиладиган каноп нормасини белгилашда уруғнинг экишга яроқлилик хусусияти 100 фоизлигини ҳисобга олган ҳолда экиш нормаси гектарига 21—25 килограмм миқдорида белгиланади. Канопдан мўл поя ҳосили олиш учун экиннинг бутун майдон бўйлаб бир текис жойлашишига, сув ва озиқларнинг бир хил миқдорда тақсимланишига, бир хил баландликда ва йўғонликда ўсиб, ёруғлик ва ҳароратдан бир хил баҳраманд бўлишига эришиш лозим. Шунда гектарига 700—750 минг туп кўчатга эга бўлиб, ундан олинадиган пўстлоқ (луб) ҳам энг яхши технологик хусусиятга эга бўлади.

Каноп уруғини тупроқнинг 10 сантиметр чуқурлигида ҳарорат 16 даражага етганда экиш энг қулай муддат ҳисобланади. Агар уруғ яхши қизимаган ерга экилса, чирийди, ва униб чиққан ўсимлик нимжон бўлиб, ривождан орқада қолиб, илдиз чириш касаллиги билан оғрийди. Ҳар бир канопчилик ноҳияси ёки хўжалик ўзининг ва бу йилги кўклам об-ҳаво шароитини ҳисобга олган ҳолда уруғлик учун канопни 5—10 апрелда, кўк поя учун эса 10—20 апрелда экиш мақсадга мувофиқдир. Уруғнинг ерга бир текис тушиши учун сеялкаларни сифатли созлаш керак. Уруғ 3—4 сантиметр чуқурликка ташланади. Бундан чуқурроқ жойга тушиб қолган уруғнинг униб чиқиши кечикади ва кўпгина ниш отган уруғлар чириб кетади.

Кўпчилик хўжаликлар каноп экишнинг энг қулай муддатини ўтказиб, бир ҳафтада тугатиш ўрнига 15—25 кунга чўзиб юборадилар. Бунда уруғнинг экиш сифати ҳам бузилиб, улар ҳар хил чуқурликка тушиб қолади. Бу эса ўз навбатида майсаларнинг бир текис униб чиқишига тўсқинлик қилиб, сийрак кўкаришига ва ҳар гектарда белгиланган кўчат қалинлигига эришишга путур етказади. Оқибатда канопнинг поя ва уруғлик ҳосили камайиб кетади. Ерларни экишга тайёрлаш, уруғни саралаш ва уруғликнинг бир хил чуқурликка тушиши ва барча майдонларда, уларнинг бир текис қийғос, ёппасига униб чиқишини таъминлаш ҳамда сифатли парвариш, келгусида уруғ ва поядан мўл ҳосил олишнинг заминидир.

З. МАҲСУМОВ,
вилоят агросаноат кооператив уюшмасининг бўлим бошлиғи.
Ҳ. УМАРОВ,
Ўзбекистон толали ўсимликлар тажриба станциясининг ўсимликлар физиологияси группаси раҳбари, биология фанлари номзоди.
Ҳ. МИРЗАЕВ,
бош мутахассис.

● КАЛИНИН ноҳиясидаги Куйбишев номли колхозда баҳорги экин-тикин ишлари ниҳоясига етказилмоқда. Бу борада хўжаликнинг Мансурбек Ҳайдаров бошлиқ бригада коллективи жонбозлик кўрсатмоқда. Бу йил бригада аъзолари 7 гектар майдонда карам, 2 гектар сабзи, 4 гектар ерда қулупнай етиштиришмоқда. Айни кунларда бригадада пленка остига помидор экиш қизғин. Суратда: бригада бошлиғи М. Ҳайдаров ва илғор сабзавоткор Ҳайри Исмоилова помидор кўчатини экиш олдидан кўздан кечиришмоқда.

Суратчи: Н. МУҲАММАДЖОНОВ.

ХОРИЖДАН ХАБАРЛАР

САФАР ТУГАДИ

● **БОМБАЙ. (ТАСС). СССР Олий Советининг Раиси, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат А. И. Лукьяновнинг дўст Ҳиндистон мамлакатига қилган сафари ниҳоясига етди. А. И. Лукьянов сафарининг охирги куни диққатга сазовор жойларни бориб кўриш билан якунланди. Совет парламенти раҳбари 1917 йилдан 1934 йилгача Махатма Ганди истиқомат қилган уй-музей — «Мани Бхаван» жомеъсини бориб кўрди. Шунингдек, у Ҳиндистон мустақиллиги учун қурбон бўлганлар ёдгорлиги пойига гулчамбарлар қўйди. Якшанба куни тушдан кейин А. И. Лукьянов ўз ватанига жўнаб кетди. Уни ҳиндистонлик расмий шахслар ва совет элчихонаси ҳамда ваколатхонаси ходимлари кузатиб қолдилар.**

КИМ АЙБДОР?

● АФҒОНИСТОННИНГ Ҳирот вилояти теграсида ҳаракат қилаётган оппозицион гуруҳларнинг баъзи бирлари ҳукумат томонига ўтаётганида мужаҳидлар ўт очдилар. Ўлганлар ва жароҳатланганлар бор. ЮПИ ахборот агентлигининг хабарига қараганда, бу ишда «Афғонистон ислом жамияти» деб аталмиш гуруҳнинг қўли бор. Афғонистонда ҳаракат қилаётган оппозициячи мужаҳид гуруҳларнинг ҳам фикри ана шундай. Маълумки, «Афғонистон ислом жамияти» Покистонда қароргоҳи бўлган «еттилик»ка киради. Шунингдек, отишмаларни амалга оширишда «Хизбуллоҳ Афғонистон» гуруҳи одамларининг ҳам иштироки бор, деб тахмин қилинмоқда.

АҚШ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ АЙТГАНЛАРИ

● ЯҚИНДА Атланта шаҳрида нутқ сўзлаган АҚШ президенти Ж. Буш унинг маъмурияти бундан кейин ҳам «Озодлик» ҳамда «Озод Европа» радиостанцияларини моддий маблағ билан таъминлашда давом этаверади, деди. Маълумки бу радиостанциялар Шарқий Европа учун кенг тармоқда эшиттиришлар олиб боради. Ҳар қачонгига қараганда ҳам ҳозир биз у ерда кўпроқ иштирок этишимиз керак, деди президент.

ОППОЗИЦИЯ МУРОЖААТИ

● РУМИНИЯ оппозиция партияси — Либерал иттифоқ Руминиянинг собиқ қироли Михайга мурожаат қилиб, ўз ватанига мўлжалланган сафарини сайловчиларнинг «ҳис-ҳаяжонини қўзғамаслик учун» сайловдан кейинги вақтга қолдириш тўғрисида мурожаат қилди.

А. ДРЕГГЕР ДАЪВАТИ

● ХДС/ХССнинг бундестагдаги франкцияси раиси А. Дреггер СССРни Германия Демократик Республикасидан тезроқ ўз қўшинларини олиб чиқиб кетишга даъват этди. Унинг фикрича Шарқ ва Ғарб ўртасидаги муносабатлар ҳарбийсизлантирилиши керак. «Совет Иттифоқи учун танкларнинг катта тўлқини эмас, Ғарб билан техник-иқтисодий ҳамкорлик, иқтисодий ривож, дўконларда тўлиқ пештахталар ва бахтли кишилар заруррокдир», — деди А. Дреггер.

БОЛГАРИЯЛИК ТУРКЛАР ҚАЙТМОҚДА

● БОЛГАРИЯНИ ташлаб Туркияга кетиб қолган маҳаллий турклар яна қайтиб ўз ватанларига келмоқдалар. Қайтаётганларнинг сони 120 минг кишидан ошиб кетди. Бу ҳақда Туркияда чиқадиган «Хюрриет» рўзномаси хабар қилди. Ўтган йил май ойидан буён этник сабабларга кўра Болгарияни 300 минг турк ташлаб кетган эди.

ҲАММА ҚАРЗЛАРНИ ТЎЛАР ЭМИШЛАР

● ГЕРМАНИЯ Федератив Республикаси Эркин демократик партияси раиси Ламбсдорф яқинда баёнот бериб, Германия Федератив Республикаси Германия Демократик Республикасининг ҳамма ташқи қарзлари — 18 миллиард долларни тўлайди, деб айтди.

● **АВИАЦИЯ музейи деб аталган меъморчилик иши 1989 йилнинг энг яхши иши деб тан олинди. Нуфузли комиссия шундай қарорга келди. Бу кошона муаллифи — Югославия фуқароси Иван Штрауснинг айтишича, у бу лойиҳани 1969 йилда тугаллаган экан. Ниҳоят 20 йилдан сўнг лойиҳа амалиётга айланди. «Ҳечдан кўра кеч яхши» деб шуни айтадиларда. Суратда: Авиация музейи.**

ТАНЮНГ—ТАСС сурати.

АЙБДОР ДЕБ ТОПИЛДИ

● АМЕРИКА Қўшма Штатлари собиқ президенти Р. Рейганнинг миллий хавфсизлик бўйича собиқ ўринбосари Ж. Пойндекстер «Эрон—Контрас» деб аталган иш юзасидан ҳамма моддалар бўйича айбдор деб топилди. У 25 йил қамоқ жазосига ва 1 миллион доллардан кўпроқ жарима тўлашга ҳукм этилди. Бироқ, унинг адвокати Р. Беклер суд қарори устидан шикоят қилиш ниятида эканлигини айтди.

БУЮК БРИТАНИЯНИНГ ҲАРБИЙ СИЁСАТИ

● ЯҚИНДА Буюк Британия ҳукумати ўзининг асосий ҳарбий сиёсатига доир «Оқ китоб»ни чоп эттирди. Унда келтирилган маълумотларга қараганда, Буюк Британия ҳукумати 1990—1991 йилларда ўзининг ҳарбий харажатларини 80 миллион фунт стерлинггача кўпайтиради.

«ЎЗБЕКХИММАШ» БАРОКАМЕРАЛАРИ

Чирчиқдаги «Узбекхиммаш» заводи ишлаб чиқараётган 18 хил халқ истеъмол моллари қаторига яна бир ускуна — даволаш барокамераси қўшилди.

Янги ускуна жуда харидоргир. Ҳатто унинг нархи 42 минг сўмлиги ҳам — харидорларни чўчитмаяпти. Замонавий ускуналар Арманистон ва Москва областига, Қозоғистон ва Сибирга юборилди. Талабномалар эса ҳамон келиб турибди. Йил бошидан буён Тошкентдаги 1-клиник касалхона ҳамда травматология ва ортопедия республика илмий-тадқиқот институти барокамераларни олишди. Энди навбат Олмалиқ кон-металлургия комбинатига.

ЗАНГЛАМАЙДИГАН ИДИШЛАР

Чирчиқдаги «Узбекхиммаш» заводида сабзавот тузлаш учун мўлжалланган ва занглaмайдиган металлдан тайёрланган 75 литрли идиш тайёрлаш ўзлаштирилди. Бу йил республиканинг савдо тармоғига 3 минг дона шундай идиш етказиб берилади. Корхонада харидорлар талаби ўрганилиб, 30 ва 55 литрли идишларни кўплаб ишлаб чиқаришга ҳозирлик кўрилмоқда.

(ЎзТАГ мухбири).

ЮЛДУЗ УЧДИ, ИЗ ҚОЛДИ

— АБДУҲАКИМБОЙ, ҳой Абдуҳаким, туре болам, узала тушиб ётаверганни уялмайсанми?

— Ҳа, нима бўлди дада, пайкални сув босиб кетдими?

— Ҳе нодон-а, «Орол»га сув етмаяпти-ку, пайкални сув босармиди, аммо, дунёни сел олса тўпиғингга чиқмас экан-да, ўғлим... Ҳа бу, асл деҳқон бўламан деган одам, бомдод юлдузлари сўнмасидан далага чиқиб, барча юмушларини қуёш терак баробар кўтарилгунга қадар битириб олади-да, ундан кейин чойини ичиб, дамини олаверади. Ҳа, бу сен бўлсанг, кўрпангни офтоб куйдириб, пешонангни пашша талагунча ётсанг, биринг икки бўлармиди. Тур болам, уканг Чоршамни ҳам бирга ишлат, у ҳам молни далага қозиқлаб қайтди... Икковинг менга қарашсанглар, бугун катта йўл бўйига турли хил мева кўчатлардан экамиз.

...Кеча кечқурун, шаҳарда яшайдиган синглисиникида ётиб қолган Ёқуб ота эрта тонгда туриб «Олой бозор»дан қирққа яқин турли кўчатларни харид қилиб, паҳлавоннинг белидай келадиган боғламни, йўловчи машинада келтириб, ўғлини уйғотиб турган бир палла эди. Ярим тунга қадар плёнкаси олинган эртаки карамга сув тараб чарчаган Абдуҳаким уйқуга тўймаган бўлса ҳам, «Ота сўзи амри вожиб» деб ўрнидан турдида, юзини чайиб, отага юзланди.

— Қанақа кўчатлар олиб келдингиз, дада?

Сўзи ерда қолмаганлигидан кўнглига қувонч оралаган отанинг кўзларига табассум югуриб, ёш болалардек завқ билан ҳисоб беришга тутинди.

— Э, болам-а, қарагин, мана бу 10 туп нон жийда, 5 туп нашвати нок, 5 туп

● Яхшидан—боғ

ғалвирак ёнғоқ, 10 туп беҳининг янги нави, 5 туп қанд так ўрик, 5 туп тоғ гилоси, мана шуларни экиб олсак, келажакда қанча одам баҳра топади. Аслида «Вилоят ҳокими ҳоким эмас, вилоятни гулистон қилган ҳоким» дейишади... Илгари кўчаларнинг четига нуқул мевасиз дарахтларни экиб, «красива» бўлишига уринибмиз-ку, бечора Маруся холангни болалари мева кўрмай, Россиядан янги кўчиб келишганда, хом ёнғоқни ғажилаб, «жуда аччиқ олхўри экан», деб, ташлаб юборганиниям кўрганмиз.

Абдуҳакимнинг укаси Чоршам 5 туп кўчатга ўра кавлагач, энтикиб ялқовлиги тутабошлаганида, чолнинг ғайрати тошиб кетмонни қўлига азот олдида, гурсиллатиб ер ковлар экан, яна гапга тутинди.

— Тавба, илгари бувaнг, эрта саҳарда туриб кун чиққунча бир ботмон ернинг буғдойини ўриб, чой ичгунга қадар барчасини боғ-боғ қилиб, боғлаб ҳам чиқар эдилар. Гўринг нурга тўлгур дадамизнинг қўллари ҳам зап забардаст қўл эди-да. Панжаларининг катталиги ҳам Ниёз ошпазнинг обигардонидек келар эди. Ҳа, бу сенларнинг қўлларинг бўлса... Э, аттанг, парникда ўсган помидордек, юзларинг салқин, қафасда ўсган қушдек юки йўқ бўлиб қолгансанлар-да, ҳай майли, бу ёғи баҳайр бўлсин.

Тушга қадар кўчатларни расамати билан экиб бўлишгач, учовлон уйга тушликка кириб кетишди. Чой ичиб бўлишгач, Ёқуб ота бироз ёнбошлаб олиш учун озгина пинакка кетиб, чўчиб уйғонди-да, икки ўғлини олдига чорлади.

— Болаларим,— деди энтикиб.— Мени тобим қочиб турибди, мабодо оллоҳни даргоҳига кетиб қолгудек бўлсам, экан кўчатларингизни ўзингизни ардоқлагандек ардоқланг. Эккан ҳисоб эмас, кўкариб ҳосилга кирганни ҳисоб. Ёш гўдакни авайлагандек авайланг. Илдизи баҳра топса, танаси кўкаради. Танаси кўкарса бутун маҳалла-кўйни обираҳмати сизларга тегади. Раҳмат олган одам ҳеч маҳал хорлик кўрмайди. Кўкарган ҳар бир дарахтнинг илдизлари бизларнинг илдизларимиз бўлиб қолади,—деб ёстиққа дармонсиз бош қўйиб, яна пинакка кетди.

Табиат жонзотларининг хушёрлигини қарангки, қўшни хонадондаги меҳнаткаш раиснинг ҳовлисида донлаб юрган бир жуфт товус аянчли қичқириб юборди.

Ҳовлининг этагига занжирлаб қўйилган вафодор кўппак ногоҳ ув тортиб, ғингший бошлади. Ёрқин из қолдириб юлдуз учди. Ярим тун қўйнида эса, Ёқуб ота умр соатининг олтин миллари абадул-абадга тўхтаб қолганлигини кимдир сезди-ю, кимдир сезмай қолди.

Йиллар ўтар, ўсар
ниҳоллар,
Ўсгани-дек, она тилимиз.
Эртакка хос яшнаб
баҳорлар,
Шохсупага чиқар элимиз.
Боқий бўлсин, гумбазда
қуёш,
Боқий бўлсин, тилим,
имоним,
Армонларга беролган
бардош.
Бахтинг кулсин,
Ўзбекистоним.

Турсун МУҲАММАД.

ЦИРК ЦИРК

● ТОШКЕНТДА «Товарищ» («Ўртоқ») группаси чиқишлари поёнига етмоқда. Жами етти кишидан иборат масхарабоз қизиқчиларнинг бутун томоша давомида ҳамманинг диққат-эътиборини жалб қилишининг ўзи бўлмайди. Яқиндагина Одессада масхарабозларнинг кўригида катта шуҳрат қозонган, шу кунларда эса Тошкент томошабинларини мафтун этаётган москвалик санъаткорларни яна жиддий имтиҳон кутмоқда. Улар Тошкентдаги гастролларини тугатгач, Болгариянинг Габрово шаҳрида ўтказиладиган халқаро кўрикда қатнашадилар. Суратларда: москвалик масхарабоз қизиқчиларнинг чиқишлари.

Суратчи А. ЗУФАРОВ.

*

АБДУЛЛА ҚОДИРИЙ ИЖОДИЙ МЕРОСИДАН

ХАЛҚИМИЗ ҳар бир фарзандининг ҳаётда ўз ўрни, қобилиятига яраша бажариши лозим бўлган вазифаси бор. Бироқ шундай улуғ инсонлар бўладики, уларнинг номи ва амалга ошириб кетган беқиёс ишларини ёдга олишнинг ўзи бизга маънавий куч-қудрат бахш этади, эзгу ишларга илҳомлантиради.

Шу нуқтаи назардан бизга атоқли адибимиз Абдулла Қодирий таваллуд топган кун ардоқлидир. Қайта қуриш ва ошкоралик туфайли маънавий қадриятларимиз тикланаётган бир пайтда бу санани анъанавий равишда нишонлаш муқаддас бурчимизга айланиши лозим. Қуйида А. Қодирий илк ижодидан намуналар ўқийсиз.

КЕЛИННИ КЕЛГАНДА КЎР, СЕПИНИ ЁЙҒАНДА КЎР

— Ош тегса — тўй, тегмаса тафарруж... деб оталар тўйға борадирлар... «Қорамол эгасиға ўхшамаса ҳаром ўладир», «Аватига чавати, мис қозонга лой тувоқ». Энг охирида: «Эшагига яраша тушови!» деб зор-зор, чун абри навбаҳор йиғлағон, ҳам «ҳув!» деб чўл-биёбонға чиқуб кеткан экан бир бечора!..

Убайдулла хўжам билан Чайиб ичкин тўрам келдилар-да, елмай-югурмай, ўйламай-бўйламай; карнай-сурнай, жарт-журт остида «нашриёт ширкати» деган муаммони даранг-дурунг билан очуб ҳам юбордилар. Мақсад ва маслак унча-мунча эмас: катталиги ботмону-даҳсар... «Мақсадимиз китобсиз «зир» югурган элни ўз нашриётимиз билан думбажигар қилишдир!»

— Вой, бўйингга қоқиндиқ!..

— Вой, сани ясаб ташлағандан айланай! — деб барчамиз ҳам нашриёт ширкатидан айланиб ўргулишдик.

— Ҳой, муаллим! Пишириб е дарсликларни. Ҳой, ташлагани китоб, эплаб ол буларингни! — деб бир-бировимизни туртишдик. Аммо ҳеч бир иши бузуқининг эсига:

— Келинни келганда кўр — сепини ёйғанда кўр! — деган гап келмади...

* * *

— Кўчага ташлаб қўйған пул, текин офтобга чиққан мушук, юк ташийман деган шалоқ арава... ана шундай ўнгу терс сўзларга ҳар ким ишонса, ебдир номаъқул бузоқнинг гўштини; ичибдир Ибонўв бойнинг чиройлик қобоғига кириб бир дужина пивосини!

— Ҳой, нимага?

— Ўл, нимага?!. Ҳой уйинг куйгур, кутиш деган бир ой бўладир, икки ой бўладир: наҳотки бир йилу ўн икки ой бўлса?!.

Дуруст, нашриёт ширкати ўз хизматидаги бир неча бекасу бечораларни яхшилаб боқуб келадир, айниқса, биродаримиз нашриётга киргандан бери анчагина қорин ҳам солиб олди. Аммо... аммо... қиш билан ҳар куз семиртириб кўкламни кутиш фақирингизча деҳқоннинг иши, наинки бошқаларнинг!

Ўзимиз хунук, сўзимиз аччиғ, тилагимиз татти; биноан аллайҳи жазавамиз тутқандаги сўзларимиз маъзур кўрулгай...

ЖУЛҚУНБОЙ.
«Муштум», 1924 й. 22-сон, 2-бет.

* * *

ҒИДИ-ҒИДИ ГАПЛАР

КИШИГА қулоқ керакми, йўқми? Бир камбағални ҳадеб эза беришми ё бир чимдим-икки чимдим инсоф ҳам лозимми?

Бу юқори-қуйи сўзларни, бу «Сан қўй, ман сенчай»ларни, бу ғиди-ғиди гапларни нима қиламиз, ахир?! Панжшанбадан зериккан бир бечора «ё панжшанба турсун ё мен» деб панжшанбага қатъий протест баён қилған экан. Унга ўхшаш биз ҳам шу юртнинг ғиди-ғиди гапларига шу сўзни айтиб қўя қоламизми?

Кеча биттаси кулбамизга келибдур; ҳаллослаб энтиккан, тили бўлса бир ярим қарич...

— Ҳа, тағи қайси жин урди?

— Эй ука, бизни уратурған жин нечта бўлар эди; ёлғуз ўшанинг ўзи-да!

Бу жин урғаннинг касали ёлғиз битта; қачон бўлса ғиди-ғидиси; «қордан қутилиб ёмғурға тутулдиг-э?» эмиш, вақф шўъбасида ўлтурган кишилар ана унақаю мана мунақа! — Ҳа, савдо шўъбачаси жуҳуд растадаги дўконларни бирин-бирин ижарага қўйиш ўрнига бариснни бирдан қўюб юборди! Ҳа, улгуржи сувни лойқатиб лаққа балиқ тутмоқчи эканлар-да! Бу-ку — бу, бир саркарданинг юз хотираси учун жимилдириғи йўқ бир мадрасанинг мутаваллилигига ўшанинг хеши Мамашариф белгуланиб неча ойдан бери беш чирмандадан маош берилиб келадур! —Эй ука «қордан қутилуб ёмғурга тутилдик!» Бир пиёла совуқ сув ичмасам юрагим куюб кетди-я! — деб мендан совуқ сув сўрайдир.

Бир вақт қарасангиз, оғзида оши—кўзида ёши бўлған яна биттаси:

— Баҳай-баҳай?

Ҳой, шу ҳукуматларинг, шу шопу шалофларинг нимага керак-а? Сан қўй, ман сенчай; сан ўғри, сан нодон; ман семиз эмас, сан семиз! — билан умр ўтаберсунми? Шу алвир-шалвир халқнинг, шу ғилдирак тегида қолған қурбақаларнинг юз хотираси, тиниб-тинчиши йўлида ҳам ўйлайдирған бирорта иши бузуқ борми? Ёки фақат бир-бировини кулала қилиш йўлида беш отарға ўқ қидиришғинами?.. Эй бу кунимиздан ўлганимиз яхши, қолғанларнинг тингани яхши; туф, группабозлиғинг номуборак юзига! — дейдир.

— Ўзинг айт ука, қўғурчоқ ўюнидан нима чиқади-а?! Ё иш ўлсун — ё одамми? Ё моххов бўлсун — ё песми? Бизда одам ҳам ўлган — иш ҳам, моххов ҳам бўлғанмиз — пес ҳам!.. Кўрдингми ҳали, баладиядек бир ўруннинг курсисида қумолоғини кака деб юрган бир телба ўғлон... Шаҳарнинг эндиги куни шундай энтак-энтак, шақа-шулларға қолдими?

Тўртунчиси яна бир сўфи; кўзининг ёшидан соқолиға марварид мунчоқ осибдур.

— Ҳа, сўфи?

— Эй иним, биздан ҳол-аҳвол ҳам сўрамайсан... Агар бир саркарда бир масжиднинг гиламини янги тушурган келинчагининг кўрманасига бериб юборса, сан нима дейсан? Бу гап қайси мазҳабда жоиз-у, қайси закўнда қойим? Масжидларнинг гиламини ачаларининг туйиға олиб кетишларига биз сўфилар бир нарса демас эдик; энди «кўрмана» қилишларига биз чидамаймизда, иним!..

Ҳўнгг-ҳўнгг йиғлайдур...

Қисқаси шундай ғиди-ғиди гаплардан жуда ҳам миям қотди, сира тинчлик керакми, йўқми, қўлингдан келса янчиб юбор, уйинг куйгур!

ЖУЛҚУНБОЙ.
«Муштум», 1924 й. 1(26)-сон, 2-3-бетлар.
Матнни Хондамир ҚОДИРИЙ тайёрлаган.

УЗБЕКИСТОН ССР ЁЗУВЧИЛАР УЮШМАСИ ВИЛОЯТ БУЛИМИДА

ТЎГАРАК ҚАЙТА ТИКЛАНДИ

ИЛГАРИ Янгибозор маданият уйи қошида Ойбек номли адабий тўгарак анча яхши фаолият кўрсатар, унда бошловчи қаламкашлар ўзларининг дастлабки ижод намуналарини муҳокама қилишар, бу ерга жумҳуриятимизга танилган адиблар тез-тез келиб туришарди. Тўгарак иштирокчилари қобилиятли ва тиришқоқ ёзувчи Ҳамид Мурод раҳбарлигида бадиий ижодни кунт билан ўрганишар, адабиёт ихлосмандлари билан тез-тез учрашувлар ўтказиларди. Афсуски... бевақт ўлим Ҳ. Муродни ҳаётдан олиб кетгач, мазкур тўгарак иши сустлашиб кетди. Иккинчидан, Ўзбекистон ССР Ёзувчилар уюшмаси вилоят бўлимининг раҳбарлари ўзгариб туриши натижасида шаҳар ва ноҳияларда яшаб, баҳоли-қудрат ижод қилаётганларнинг ҳол-аҳволидан хабар олиш, улар билан муайян режа остида ишлаш ўз ҳолига ташлаб қўйилди. Натижада янгибозорлик қаламкашлар ҳам ана шу лоқайдлик гирдобига тушиб қолдилар.

Яқинда Ўзбекистон ССР Ёзувчилар уюшмаси вилоят бўлимининг масъул котиби Аҳмад Аъзам, мазкур бўлим адабий маслаҳатчилари Саломат Муҳаммад Вафо, Мамадали Эрдонов, рус шоири Евгений Субботин мазкур тўгарак аъзолари билан учрашдилар.

— Ноҳиямизда ўзбек, қозоқ, корейс, рус ва бошқа миллатга мансуб қаламкашлар ижод қилишади,— деди учрашувда кавардонлик болалар шоири Собир Олимжон.— Шу боисдан ҳам улар билан алоҳида-алоҳида иш олиб бориш лозим. Айниқса, ўзлари ногирон аҳволда бўлса-да, ижодлари билан танилиб бораётган Санобар Умарова, Рустам Раҳмонов, таржимон Муҳаббат Мирзаевалардан хабар олиб туриш, уларга моддий ва маънавий жиҳатдан ёрдамлашиш, машқларини матбуотда чоп эттиришга кўмаклашишимиз лозим. Айниқса, бу борада Ёзувчилар уюшмаси вилоят бўлимининг кўмагига муҳтожмиз.

Шундан сўнг қаламкашлар ўз тўгаракларига Ҳамид Мурод номини беришни таклиф қилдилар. Тошкентлик ижодкорлар С. Олимжон, Л. Мансуровнинг шеърий машқлари, М. Мирзаеванинг таржималари, «Бурч» комсомол хайрия бирлашмасининг ходими Ҳ. Исмоиловнинг ҳикоя ва шеърлари юзасидан ўз фикр-мулоҳазаларини билдиришди.

Учрашувда тўгарак фаолиятини жонлантириш, бошловчи қаламкашларни тажрибали ёзувчиларга бириктиб қўйиш, газета ва журнал редакциялари билан алоқани мустаҳкамлаш хусусида маслаҳатлашиб олинди.

Р. ҚУДРАТОВ.

«САВОБ» БОЛАЛАР КОЛОНИЯСИДА

РАВШАН Саидов бошчилигидаги «Савоб» ширкатининг ҳайрия кечаси бу сафар жумҳуриятимиз пойтахтидаги болалар колониясида бўлиб ўтди. Унда шу ерда қайта тарбияланаётган ўсмирлар, уларнинг ота-оналари, ички ишлар вакиллари иштирок этишди.

Шу куни колониядагилар учун ўзбек миллий таоми—палов тайёрланди, ўспиринларга ширинликлар тарқатилди. Ҳайрия кечасида иштирок этган Тожикистон Ленин комсомоли мукофоти лауреати «Наврўз» ансамбли хонанда ва раққосалари ижросида (раҳбари О. Холиқназаров) шўх-шўх куй ва қўшиқлар янгради. Тошкент Давлат дорилфунуни толиби Шербек Бахриевнинг ўзбек, рус ва тожик тилларида айтган «Она» шеъри барчани таъсирлантирди.

Маълум бўлишича, колониядаги ёш маҳбусларнинг 14 нафари етим ўсган экан. Ширкат вакиллари ҳайрия кечаси якунида уларнинг ҳар бири ҳисобига 25 сўмдан пул ўтказишди.

А. ҲАКИМОВ.

Спорт

БОКС

● ФРАНЦИЯНИНГ Сен-Назер шаҳрида халқаро турнир давом этмоқда. Совет Иттифоқи терма командаси сафида республикамиз вакиллари ҳам иштирок этишяпти. 60 килограммгача вазнлилар баҳсида Артур Григорян венгер Ференц Сакаласни, 75 килограммгача вазнда эса Игорь Бунин франциялик Гленфорд Жонхоупларни енгдилар.

ШАШКА

● МАМЛАКАТ чемпионати мусобақалари ниҳоясига етди. Ўтган йилги чемпион ижевсклик А. Чижов бу сафар ҳам биринчиликни қўлга киритиб, олтин медал билан тақдирланди. Ғолиб 11 очко тўплади. Ленинградда ўтказилган бу мусобақаларда республикамиз спорт шарафини Н. Мишчанский ҳимоя қилди. У охирги турда ригалик Г. Валнерисга қарши дона сурди. Томонлар дурангга рози бўлишди. Шундай қилиб, бирйўла уч шашкачи М. Кореневский (Ленинград), В. Вигман (Рига) ва тошкентлик Н. Мишчанскийлар 9 тадан очко тўплашди. Коэффициентлар натижасига кўра Н. Мишчанский умумий тўртинчи ўринни олди.

БАСКЕТБОЛ

● ТОШКЕНТНИНГ «Узстроймеханизация» баскетболчилари мамлакат чемпионатининг навбатдаги ўйинларини Таганрог шаҳрида «Красний котельщик» командаси билан ўтказишди. Рақиблар ўзаро икки ўйин ўтказиб очколарни бўлишиб олган бўлса-да, учрашувдан қониқиш ҳосил қилишмади. Биринчи кун меҳмонлар 99:77 ҳисобида устун келдилар. Такрор учрашувда эса омад мезбонларга кулиб боқди. Ҳисоб 115:76.

ФУТБОЛ

● «Пахтакор» бу чемпионатдаги биринчи ўйинни Ленинграднинг маҳаллий «Зенит» командаси билан сунъий майдонда ўтказди. Юртдошларимиз биринчи бўлимда анча ҳужумкор ўйин кўрсатиб, устунлик қилган бўлсалар-да, танаффусгача дарвозалар даҳлсиз қолди. М. Кабаев ва М. Билоловлар қулай вазиятлардан фойдаланиб тўп кирита олмадилар.

Иккинчи бўлимда жароҳатланган И. Шквирин ўрнига майдонга тушган Р. Галеев 53 минутда ҳисобни очди. Ўйин тугашига 14 минут қолганда М. Билолов жарима майдончасида ленинградликлар ҳужумчисини йиқитди. Донецклик ҳакам Е. Канана белгилаган 11 метрлик жарима тўпини мезбонлардан Бараник киритди. — 1:1.

«Пахтакор»чилар қуйидаги рўйхатда майдонга тушдилар: Яновский, Тихонов, Билолов, Бондаренко, Денисов, Шарипов (Дёгтев), Пятницкий, Кабаев, Огонесян, Шквирин (Галеев), Тиллаев.

Долзарб мавзу

«ҲАЁТДА АДАШГАНЛАРГА ЁРДАМ»

ЖУМҲУРИЯТ Ички ишлар министрлиги раҳбарлари ва бошқарма бошлиқларининг журналистлар билан навбатдаги учрашуви «Ҳаётда адашганларга ёрдам» мавзуида бўлиб ўтди.

— Ошкоралик даврида озодликдан маҳрум этилганлар колониялари ҳақида ёзиш, маҳбуслар билан учрашишга рухсат этилди. Қайта қуришнинг дастлабки йиллари катта-кичик барча газеталарда бу мавзуга қўл урилди. Бора-бора бу тўлқинлар анча тинди. Янгиланиш даврида колониялар фаолиятида қатор ўзгаришлар содир бўлмоқда, — деди учрашувда сўзга чиққан Ўзбекистон ССР Ички ишлар министрининг ўринбосари Е. В. Успенский.

Кейинги йилларда колонияларда ҳуқуқшунослик бўйича консультация бюролари очилди. Энди маҳбуслар бюрога келиб, ўзлари содир этган жиноятлари учун берилган жазонинг тўғри-нотўғрилигини аниқлаш, шунингдек ҳуқуқий мавзуда ўзларини қизиқтирган бошқа саволларга жавоб оладилар. Колонияларда жамоат фонди ташкил этилди, бу фондга аъзо бўлганлар, зарур пайтда жамғармадан пул олиб фойдаланишларига имкон яратилди. Жамоат фондини колония маъмурияти назорат қилиб боради, пул эса фонд кенгашининг қарори билан берилади. Илгари маҳбуслар оила аъзолари билан белгиланган муддатда учрашишга рухсат бериларди. Бундай чеклашга ҳам ўзгартишлар киритилди, намунали хизмат ўтаётган маҳбусларга оила аъзолари билан истаганча учрашиш, бирга тунаш учун рухсат этилди.

— Маҳбуслар қандай иш билан шуғулланадилар?

— Маҳбуслар жиноят содир этган ишларига қараб халқ хўжалиги соҳаларида, қатор бошқа корхоналарда меҳнат қиладилар. Бизда [illegible] бошқа иш қилишга мажбур. Уч ойдан кейин ундан план талаб қилинади. Шуни айтишим керакки, ғишт ишлаб чиқариш бўйича биз жумҳурият бинокорлик материаллари саноати министрлиги ҳамда «Узагропромстрой»дан кейин учинчи ўринда турамиз. Ёшлар учун эса ўрта таълим ҳамда ҳунар-техника билим юртлари фаолият кўрсатиб турибди.

— Ишлаб чиқаришдан келадиган маблағнинг тақсимоти ҳақида гапириб берсангиз?

— Миллионлаб сўм фойда оламизу, ўзимизга арзимаган пул қолади. Масалан, бу йилги фойдадан 1 миллиондан ошиқроқ қолиши режалаштирилган. Бу пулни 20 дан ортиқ колонияга тақсимласак, ҳеч нарса бўлмайди. Шунинг учун колонияларга мустақиллик бериш керак. Шунда уй-жойга навбатда турган 900 офицернинг муаммоларини ҳал қилиш осонлашади.

— Озодликка чиққан маҳбусларни ҳар қаерда ҳам ишга олишавермайди. Милиция ходимлари уларни ишга жойлаштиришга кўмаклашса бўлмайдими?

— Аслида ҳам шундай бўлиши керак. Биз маҳбусни озодликка чиқаришдан бир ой илгари бу ҳақда у истиқомат қилган жойдаги милиция бўлимига хабар қиламиз. Милиция ходими озод маҳбусни ноҳия ижроия комитети ҳузуридаги ишга жойлаштириш бюросига олиб боради. Йўлланма бўйича корхонага ишга борган кишини эса директор қайтариб юборади. Милиция бу ишга бир-икки аралашиб «бор-э» деб қўл силтайди. [illegible] яна жиноятга қўл уради. 1988 йилда турли йилларда авф этиш ҳужжати билан чиқарилган кишилардан 6 минги яна жиноят содир этганлиги қайд қилинди. Кези келганда шуни айтиш керакки, ўтган йили корхона, идораларнинг кафолоти билан 200 дан ортиқ маҳбус муддатидан илгари озод этилди. Эҳтиётсизлик оқибатида бошқа арзимаган сабаблар билан жиноят содир этиб қамалганлар оз эмас.

Шунингдек, учрашувда министрликнинг ахлоқ тузатиш иши бўйича бошқармаси бошлиғининг ўринбосари Э. Голиков ҳамда бошқа масъул ходимлар журналистларни қизиқтирган саволларга жавоб бердилар.

А. ҒУЛОМОВ.

Муҳаррир Н. НАСИМОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Ўзбекистон ССР Маданият нозирлиги
М. Қориёқубов номли ўзбек давлат филармонияси
В. И. ЛЕНИН НОМЛИ СССР ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА
16 АПРЕЛЬ СОАТ 19.30 ДА
УСТОЗ ВА ШОГИРД САНЪАТИ
Ўзбекистон ССР халқ артисти, Туркманистон ССРда хизмат кўрсатган артист
Бобомурод ҲАМДАМОВнинг
30 ЙИЛЛИК ИЖОДИЙ ФАОЛИЯТИГА БАҒИШЛАНГАН
КОНЦЕРТ
ПРОГРАММАДА:
«ЛАЗГИ» ВОКАЛ-ХОРЕОГРАФИК АНСАМБЛИ
хонандалар:
Каримбой РАҲМОНОВ, Ўктам АҲМЕДОВ, Қодир ЖЎРАЕВ иштирок этадилар.
Программани — Ўткир СИДДИҚОВ олиб боради.
Билетлар СССР Халқлари дўстлиги саройи кассаларида соат 11.00 дан сотилади.

В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ СССР ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА
17, 18, 19 АПРЕЛЬ СОАТ 17.00 ва 20.00 да
«КАМОЛОТ-89» конкурсининг ғолиблари
Муҳриддин ХОЛИҚОВ ва Охун МАДАЛИЕВ ИШТИРОКИДА
«ДЎСТЛАР ҚУЙЛАГАНДА ВА КУЛДИРГАНДА»
КОНЦЕРТИ
Касса соат 11.00 дан 19.00 гача ишлайди.
Маълумотлар олиш учун телефонлар: 45-93-63, 44-18-12.

Ўзбекистон ССР халқ таълими нозирлиги Ўрта Осиё темир йўл қурилиш трестига ва базасига қарашли
15-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ 1990—1991 ўқув йили учун ҚУЙИДАГИ ИХТИСОСЛИКЛАР БЎЙИЧА 9-СИНФ ҲАЖМИДА МАЪЛУМОТЛИЛАРНИ
ЎҚИШГА ҚАБУЛ ҚИЛАДИ
ЙИГИТЛАР УЧУН:
Қурилиш машиналарини ремонт қилиш технологияси бўйича слесарлар, монтажчи, ғишт терувчилар, бўёқчи-сувоқчилар, дурадгор, дурадгор-мебелчилар, автоматика ва телемеханика қурилмалари билан жиҳозлаш бўйича монтерлар, электр пайвандчилар, электр ва газ пайвандчи ва плита ўрнатувчилар.
БИР ЙИЛЛИК ГРУППАЛАРГА 11-СИНФ ҲАЖМИДА МАЪЛУМОТГА ЭГА БЎЛГАН ЙИГИТЛАР ҚУЙИДАГИ МУТАХАССИСЛИКЛАР БЎЙИЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.
электр пайвандчи, электр ва газ пайвандчи, дурадгор, дурадгор мебелчилар, қурилиш бўёқчиси, ғишт терувчи ва пардозловчилар. 30 сўм стипендия тўланади. Совет Армиясида ҳарбий хизматни ўтаб 1990 йил май ойида қайтганларга 75 сўм стипендия берилади.
ҚИЗЛАР УЧУН:
Давлат жамғарма кассаларида ишловчи кассир-контролёрликка фақат йўлланма билан келганларга ойига 70 сўм стипендия тўланади.
«Бичувчи-тикувчилар», фақат шаҳарда пропискаси бўлган қизлар қабул қилинади ва ойига 30 сўм стипендия тўланади.
Ишлаб-чиқариш практикаси даврида ҳамма ўқувчиларга иш ҳақининг 50 фоизи тўланади.
ЎҚИШ ДАВРИ МЕҲНАТ СТАЖИГА КИРАДИ. МАШҒУЛОТЛАР ЎЗБЕК ВА РУС ТИЛЛАРИДА ОЛИБ БОРИЛАДИ.
Билим юртини аъло баҳоларга тамомлаганлар олий ва ўрта махсус ўқув юртларига имтиёзли шартлар билан қабул қилинадилар.
Билим юртини битирган ўқувчиларга Ўрта Осиё темир йўл қурилиш бошқармалари трестига йўлланма берилади.
Билим юртида ётоқхона мавжуд. Жумҳуриятимиз вилоятларидан келганлар жой билан таъминланадилар.
Шунингдек билим юртида бадиий ҳаваскорлик, техника ижоди, спорт секциялари ишлаб турибди. Билим юрти касблар ва умумтаълим фанлари бўйича ўқув базасига эга.
МАШҒУЛОТЛАР 1 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.
Кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: директор номига ариза, маълумоти ҳақидаги гувоҳнома ёки аттестат, медицина справкаси, турар жойидан справка, 6 дона фотосурат (3х4 см).
Билим юрти қўнимгоҳи: Тошкент шаҳри, Ҳамза райони, Слоним кўчаси, 113-уй. 26, 61, 23, 154-автобусларнинг «Иззат»; 3, 23-трамвайларнинг «Котельная» бекатлари. Телефонлар: 96-17-61, 96-43-41.

КОРХОНА РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!
Тошкент вилоятининг ўрмон, қурилиш, ёқилғи материаллари билан савдо қилувчи МАХСУС ХЎЖАЛИК ҲИСОБИДАГИ ИДОРАСИ
(«Облкооплесстройтопторг»)
ТУГАТИЛДИ
Шикоятлар эълон чиққан кундан бошлаб, бир ой давомида қабул қилинади.
Манзилимиз: Тошкент шаҳри, 143, Луначарский шоссеси, 276.

Тошкент давлат чет тиллар педагогика институтининг раҳбарияти, партия ва касаба уюшмаси ташкилотлари институтнинг педагогика ва психология кафедраси ўқитувчиси, биология фанлари номзоди А. Абдусатторовга отаси **Абдусаттор МАДУМАРОВнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкент вилоятининг Бўстонлиқ районидаги «Новгород» совхози маъмурияти, партия ва касаба уюшмаси ташкилотлари совхоз директори Ш. Норпўлатовга укаси **Эрпўлат НОРПУЛАТОВнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

«Узбекгидроэнергострой» тресги жамоаси трест бош муҳандисининг ўринбосари, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган қурувчи И. М. Миржаловга акаси **Тожибой Саидович МИРЖАЛОЛОВнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА»)
БИЗНИНГ АДРЕС: 700083, ТОШКЕНТ ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32.
Муҳаррир ўринбосарлари — 335885, 325747, 337916; 325748; масъул котиб — 334808, 325353; масъул котиб ўринбосарлари — 325750; БЎЛИМЛАР: идеология — 325778; агросаноат — 325647; саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 325749; маҳаллий советлар ҳаёти — 325733; социал масалалар — 325556; маънавият — 325767; адабиёт ва санъат — 325553; ахборот, ҳарбий-ватанпарварлик — 325645; хатлар ва оммавий ишлар — 334048, 325354; жамоатчи қабулхонаси — 334048, 325354; эълонлар бўлими — 325727.